

2012RGW62

VERSLAG van de vergadering van de statencommissie Ruimte, Groen en Water d.d. 18 juni 2012 in het Provinciehuis

Aanwezig:

Drs. A.H.L. Kocken (voorzitter), drs. R.W. Krol (gedeputeerde), drs. R.E. de Vries (gedeputeerde), E.R.M. Balemans (VVD), drs. F.H.W. Bekkers (GroenLinks), mw.drs. U.P. Blom (PvdA), drs. J.G. Boerkamp (D66), mw. E.J. Broere (PVV), mw.drs. R.K. Dik-Faber (ChristenUnie), mw. P. Doornenbal-van der Vlist (CDA), drs. P.W. Duquesnoy (SP), J. Fastl (GroenLinks), ir. H. Graaff (CDA) drs. C. de Heer (ChristenUnie), ir. N.J.P. Hoefnagels (D66), ing. D. Kilic (PvdA), G.A. de Kruif (CDA), J. v.d. Lagemaat (SGP), mw.drs. A.M.C. Mineur (SP), ing. H.N. Scherer (PVV), dr. I. Thonon (D66), mr. D.S.L. Tuijnman (VVD), drs. W.J. Ubaghs (PVV) en G.H.J. Weierink (VVD);

Afwezig: mw. W.M.M. Hoek (50PLUS) en W. van der Steeg (PvdD);

Van ambtelijke zijde aanwezig: L.C.A.W. Graafhuis (griffier), H. Schoen (adjunctgriffier) en mw. G. van Weerd (verslag).

1. Opening

De voorzitter, de heer Kocken, opent deze vergadering met een woord van welkom.

De berichten van verhindering worden doorgenomen.

Vervolgens feliciteert de voorzitter mevrouw Dik met haar mooie plaats op de kandidatenlijst van de ChristenUnie voor de Tweede Kamer.

De voorzitter geeft eerst het woord aan de sprekers.

De heer B. Klynstra, bewoner en mede-eigenaar van Eiland Ossenwaard te Vianen leest een inspraaknotitie voor. Deze notitie wordt als bijlage aan dit verslag gevoegd. De inbrengt van de heer Klynstra heeft betrekking op het statenvoorstel Inpassingsplan Ruimte voor de Lek dat in deze vergadering bij agendapunt 13 wordt besproken.

De voorzitter geeft de commissie gelegenheid vragen te stellen.

De heer Hoefnagels vraagt waarom natuurontwikkeling bij een dam van 3,50 meter niet mogelijk zou zijn.

De heer Duquesnoy constateert eveneens dat het hier gaat om 10 centimeter verschil in damhoogte waardoor 22 ha. natuurontwikkeling en sanering onmogelijk zou worden. Hij begrijpt dat niet.

De heer V.d. Lagemaat sluit zich aan bij de vragen over het verschil van 10 cm. hoogte damwand. Hij vraagt of er eerder over dit punt overleg met de gedeputeerde is geweest.

De heer Bekkers begrijpt dat de spreker in zijn zienswijze vasthield aan een damhoogte van 4,70 meter maar dat dit inmiddels is verlaagd naar 3.6 meter. Hij sluit zich ook aan bij de vragen die hierover reeds gesteld zijn. Ook wil hij graag weten waarom de hoogte van 4.7 meter naar 3.6 meter is verlaagd. Het is hem niet duidelijk waarom deze kwestie niet twee maanden eerder door de heer Klynstra is aangekaart, bij de behandeling van het ontwerp-inpassingsplan.

De heer Kilic vraagt eveneens waarom deze kwestie niet eerder is besproken, of is dat wel het geval geweest? Een zienswijze had beter bij het conceptontwerplan kunnen worden ingediend. Hij vraagt waarom dat niet is gebeurd.

De heer M. Vork, adviseur van de heer Klynstra, licht toe dat op het Eiland Ossenwaard landgoederen met natuur worden ontwikkeld, hetgeen door de provincie en door gemeenten als een welkome ontwikkeling wordt beschouwd. Door deze ontwikkeling is er een lichte opstuwning van het water, die kan worden gecompenseerd door enige damverlaging. Naar aanleiding van de zienswijze van de heer Klynstra, is er overleg gestart met RWS. RWS heeft een en ander opnieuw doorgerekend waarna bleek dat met minder verlaging kon worden volstaan. De heer Klynstra heeft aangedrongen op een integrale oplossing. Dat is gebeurd. De integrale oplossing is verlaging van de dam en een deel van de damverlaging zou worden meegenomen in de compensatie voor de ontwikkeling. De stuurgroep Ruimte voor de Lek heeft daarover vervolgens een positief besluit genomen. Uitgebreid (zelfs maandenlang) is hierover gesproken met de vergunningverlener die vervolgens per brief bevestigde dat er voor de goede oplossing was gekozen. De zaak was volledig rond, echter, op het allerlaatste moment is de overeenstemming ingetrokken om procedurele redenen.

Gedeputeerde De Vries zegt toe dat hij P.S. een kort verduidelijkend memo zal toezenden ter voorbereiding van de statenbehandeling van het statenvoorsel Inpassingsplan Ruimte voor de Lek. Inderdaad is er uitgebreid met de heer Klynstra gesproken over de plannen voor Eiland Ossenwaard. De provincie staat daar niet onwillig tegenover maar wil wel een knip aanbrengen tussen de toekomstige ontwikkelingen op het stuweiland en wat er nu in gang moet worden gezet wat betreft het project Ruimte voor de Lek. Met het project Ruimte voor de Lek moet voortgang worden geboekt zodat het in 2015 kan worden afgerond. De provincie heeft de heer Klynstra gevraagd zijn zienswijze in te trekken maar tot heden is dat helaas niet gebeurd. Nadrukkelijk stelt de gedeputeerde dat de provincie de intentie heeft er in gezamenlijkheid uit te komen. Echter, het stuweiland mag geen blokkade vormen voor de voortgang van het project Ruimte voor de Lek. Hij zal een en ander nader aangeven in een memo aan P.S.

De heer Duquesnoy vraagt of G.S. in het Inpassingsplan Ruimte voor de Lek een wijzigingsbevoegdheid voor de hoogte van de damwand kunnen opnemen. Dat geeft de heer Klynstra de zekerheid dat deze kwestie later aan de orde zal komen.

De heer Hoefnagels is van mening dat het statenvoorstel Inpassingsplan Ruimte voor de Lek, wat betreft de hoogte van de damwand, erg onduidelijk is. Nadrukkelijk verzoekt hij dienaangaande om verheldering in het memo aan P.S.

De heer V.d. Lagemaat begrijpt uit de toelichting van de gedeputeerde dat het probleem zal worden opgelost. Spreker gaat ervan uit dat er in het Inpassingsplan een wijzigingsbevoegdheid zal worden opgenomen, zodat de 10 cm. damwandverschil geen probleem behoeft op te leveren. Dat houdt in dat ook de zienswijze door de heer Klynstra kan worden ingetrokken.

De heer Kilic constateert dat er verschillende processen door elkaar lopen. G.S. willen voorkomen dat het project Ruimte voor de Lek wordt belemmerd door de ontwikkelingen op het Eiland Ossenwaarde. Hij vraagt de gedeputeerde in het memo aan P.S. aan te geven hoe het proces op het Eiland Ossenwaarde zich ontwikkelt en hoe G.S. daar in staan.

Mevrouw Dik vraagt waarom de damhoogte belemmerend is voor het verdere proces. Zij wil graag van de gedeputeerde de bevestiging dat het besluit van P.S. in juni over het Inpassingsplan geen belemmeringen bevat voor verdere ontwikkelingen van het stuweiland.

De voorzitter stelt voor dat de gedeputeerde ook deze vraag meeneemt in zijn memo richting P.S.

De heer Vork verduidelijkt dat al jarenlang overleg is gevoerd met het projectbureau van Ruimte voor de Rivier. De heer Klynstra had voor zijn zienswijze onvoldoende informatie, omdat de noodzakelijke referentiegegevens van RWS (om een waterkundige berekening te kunnen maken) heel lang op zich lieten wachten, door ondercapaciteit bij RWS. Door het ontbreken van gegevens kon de heer Klynstra geen volledige zienswijze indienen. Gelet op de termijn, is er toch een zienswijze ingediend. Om genoemde procedurele redenen kan de heer Klynstra de overeenstemming nog niet meenemen in het Inpassingsplan. Spreker benadrukt dat de heer Klynstra continu overleg heeft gevoerd over onderwerpen als damverlaging, een brug of een pont. Uiteindelijk werd eenzijdig besloten dat dit niet zou gaan gebeuren.

De provincie Utrecht heeft de heer Klynstra inderdaad meerdere malen verzocht zijn zienswijze in te trekken. Voor zover de heer Vork weet is dat een oneigenlijke vraag maar daarover wordt openlijk gesproken, dus kennelijk is dit toegestaan. Door het te laat aanleveren van gegevens en door de discussies tussen het Projectbureau Ruimte voor de Lek en RWS heeft de heer Klynstra niet het vertrouwen dat er wel een oplossing zal komen, wanneer zijn zienswijze wordt ingetrokken. Een zienswijze is voor een eigenaar één van de weinige mogelijkheden om invloed op het proces te kunnen uitoefenen. De heer Klynstra kan de zienswijze niet intrekken, zolang er geen afspraken in documenten zijn vastgelegd. Om die reden heeft de heer Klynstra zijn zienswijze helaas niet kunnen intrekken. Zodra de overeenstemming er wel is, is de heer Klynstra bereid zijn zienswijze in te trekken.

De voorzitter dankt beide sprekers voor hun inbreng.

2. Statenvoorstel Groot Mijdrecht Noord

De voorzitter geeft eerst het woord aan de sprekers.

De heer Hans Pronk, lid van de bewonersdelegatie die meegepraat heeft over het voorliggende plan, laat het volgende weten:

“We hebben de laatste maanden weer veel overlegd, zoals we al jaren doen en we zijn uiteindelijk tot dit versoberde plan gekomen. Er is echt gepolderd, niemand juicht, de natuur niet, water niet, de bewoners niet, maar dat was ook al niet het geval bij de originele Veenribbenvariant. Ook dat was voor vele partijen een pijnlijk compromis. Het inruilen van de Kievit en de Grutto voor de Moerasvogel levert veel onbegrip op en verwijten richting bewonersdelegatie. Toch houden wij de mensen voor dat er geen alternatief is. De meeste mensen begrijpen dat wel. Nu is de economische vrijheid weg. De huizen zijn onverkoopbaar geworden, er worden geen investeringen meer gedaan of deze worden uitgesteld, de leefbaarheid holt achteruit, dus er is geen alternatief. Om die reden is de bewonersdelegatie voor dit plan. Wij zijn de plannemotor over onze polder moe. Wij accepteren de stukken moeras in ruil voor twee generaties planologische rust. Dat is een hard punt waarover heel lang met de gedeputeerde is gesproken. De bewoners zullen dat ook kritisch blijven volgen. De ellende begon in 1998 met het Plan de Venen. In 2005 werd dat radicaal aangedikt met onder waterzet plannen. In sommige scenario's werd over 500 miljoen euro gesproken. Dat is de gekte van de tijdgeest geweest. In de huidige tijdgeest bezien komt de vraag naar boven waar iedereen toen mee bezig was. Wat dat betreft is men in Utrecht behoed voor een tweede Blauwe Stad, een Wieringer Randmeer scenario of de onenigheid over de Hedwige polder. Het klinkt nu onvoorstelbaar maar die plannen zijn toen in het Provinciehuis verzonnen en serieus besproken. De laatste twee jaar is er gelukkig wel met de bewoners gesproken. Daarvoor werd er vooral over de bewoners gesproken. Vanaf 2005 hebben wij op dit dossier te maken gehad met 5 gedeputeerden, 6 projectleiders, 3 wethouders, 2 waterschapsbestuurders en 2 burgemeester; of eigenlijk heel triest geweest. Toen bleek dat overleg voeren beter is dan oorlog voeren met elkaar. Het gebied Groot

Mijdrecht Noord heeft in de afgelopen 15 jaar voorts te maken gehad met 6 projectleiders, 3 wethouders, 2 waterschapsbestuurders en 2 burgemeesters.

De bewoners willen hier nu een dikke streep onder zetten. De heer Pronk roept P.S. op het plan voor Groot Mijdrecht Noord goed te keuren en lering uit het proces te trekken; doe het nooit meer op deze manier.”

Mevrouw Wil Oudshoorn, wonend in het oostelijk deel van de polder Groot Mijdrecht Noord, leest een inspraaknotitie voor die als bijlage aan het verslag zal worden toegevoegd.

De voorzitter geeft de commissie gelegenheid vragen aan de sprekers te stellen.

Mevrouw Blom verwijst naar de Overdiepsepolder waar wel een goed proces is doorlopen. De bewoners hebben daar in een vroeg stadium, in een periode dat er nog veel geld was, onderkend dat dit hun voordeel zou kunnen opleveren.

De heer Scherer wil van de sprekers weten of zij P.S. eigenlijk vragen om in te stemmen met het voorstel om zo 50 jaar van de provincie af te zijn.

De heer Bekkers kan zich gezien het voortraject heel goed voorstellen dat de bewoners behoefte hebben aan langjarige rust. Echter, in een democratie is niet voorspelbaar wat er over 30 jaar wordt besloten. De provincie heeft duidelijk de intentie dat er nu een toekomstvaste oplossing wordt gecreëerd. Om het gebied geschikt te maken voor landbouw, moet er veel water worden uitgepompt. De bodem zal in de komende decennia verder gaan dalen en de verzilting zal toenemen. De kosten daarvan zijn nog niet inzichtelijk. Ook is niet zeker hoe de dijken er over 40 jaar bij liggen. De heer Bekkers vraagt of de sprekers kunnen begrijpen dat het politiek bestuur zijn verantwoordelijkheid zal moeten nemen en in actie moet komen, wanneer er over enkele decennia zeer hoge kosten zouden moeten worden gemaakt voor bv. het leegpompen van de polder of vanwege dijkonderhoud.

De heer Pronk komt terug op de vraag van de PvdA over de Overdiepsepolder, een gebied waar zeven boerderijen op terpen zijn geplaatst. Voor de Overdiepsepolder werd heel duidelijk nut, noodzaak en urgentie aangetoond terwijl niemand heeft kunnen uitleggen waarom Groot Mijdrecht Noord onder water zou moeten worden gezet. Dat was de basisfout.

De vraag van de PVV kan hij eigenlijk wel bevestigend beantwoorden, echter, er is voor het gebied geen alternatief. Er moet nu een besluit worden genomen. Niets doen levert opnieuw jaren oorlog voeren met elkaar op.

GroenLinks ging in op de kosten. Nadrukkelijk stelt spreker dat er in de afgelopen jaren vele misverstanden over de bodemdaling in Groot Mijdrecht Noord zijn geweest. De feiten wijzen uit dat de bodemdaling in het gebied niet groot is. Uit het onderzoek van de commissie Remkes bleek dat er veel veronderstellingen waren die niet op juistheid gebaseerd waren. De polder Groot Mijdrecht Noord is uitgeveend en zal niet veel meer zakken. Het is geen veenweidegebied zoals bij Zegveld. Wat betreft veiligheid in relatie tot de dijken is het uiteraard zo dat ook de bewoners bij calamiteiten maatregelen nodig achten.

Mevrouw Blom memoreert dat men in een vroeg stadium in de Overdiepsepolder met elkaar in overleg ging. De hoeveelheid geld die toen beschikbaar was, leverde kansen op voor de bewoners. De bewoners hebben die kans gegrepen en veel bewoners zijn daar beter uitgekomen dan het geval zou zijn geweest wanneer men jarenlang oorlog zou hebben gevoerd.

De heer Bekkers memoreert dat de provincie de intentie heeft bewoners rust te gunnen, echter, er kunnen zich in de komende decennia situaties voordoen op het gebied van klimaatverandering,

verzilting en wellicht versnelde bodemdaling, waardoor toch maatregelen nodig zijn. Hij vraagt of de bewoners zich in dat opzicht realiseren dat een vastlegging van afspraken voor een termijn van 50 jaar vanuit de maatschappij gezien niet verantwoord is.

De heer Pronk is van mening dat Groot Mijdrecht Noord met 100 boerderijen en woningen niet met de Overdiepse polder met 7 boerderijen kan worden vergeleken. Mevrouw Blom sprak over het missen van kansen in de polder Groot Mijdrecht Noord. Hij heeft geconstateerd dat bestuurders vooral in termen van geld denken, echter, het ging om het in standhouden van een goede gemeenschap in GMN. In het leven gaat het niet alleen om geld, aldus de heer Pronk.

Terugkomend op de vraag van GroenLinks, merkt de heer Pronk op dat 50 jaar misschien wel een lange periode is voor het maken van afspraken, maar hij wil daar nu niet over praten. De bewoners hebben teveel ellende in het gebied meegemaakt en willen nu alleen maar rust.

De voorzitter dankt de insprekers voor hun komst en inbreng.

De heer Balemans vond de woorden van inspreker Pronk treffend, nl. dat het oorlogvoeren moet afgelopen zijn. Duidelijk is dat deze provincie destijds is begonnen met een oorlogsverklaring door te stellen dat het gebied onder water zou moeten worden gezet. Met bewoners was dat niet gecommuniceerd. De opeenvolgende gedeputeerden, met uitzondering van de laatste twee, hebben richting GMN niet altijd handig gemanoeuvreerd. Zelf heeft hij een aantal van die bijeenkomsten bijgewoond en was verbaasd dat de provinciale bestuurders daar zonder pek en veren wegkwamen. Dat zegt iets over het geduld en de moed van de bewoners. Voorliggend pakket was niet tot stand gekomen wanneer de bewoners niet de bereidheid hadden getoond om steeds opnieuw in overleg te blijven en te zoeken naar oplossingen. Hij is blij dat de laatste twee gedeputeerden de bewoners wel bij de plannen hebben betrokken. Het past niet meer in deze tijd om over bewoners te beslissen; er moet samen met de bewoners worden besloten. Duidelijk zal zijn dat niet alles mogelijk is, ook niet voor de bewoners. De nadere gedetailleerde uitwerking van het plan is de verantwoordelijkheid van de uitvoeringsorganisaties in samenspraak met de bewoners. De VVD vindt dit een goed plan dat recht doet aan de wensen van bewoners en ruimte biedt om de doelstellingen van de provincie te kunnen realiseren. Inderdaad kan een periode rust gedurende 50 jaar niet juridisch worden afgedwongen. In de toekomst zullen P.S. zich, welke beslissing ze ook nemen, de historie van dit dossier goed moeten realiseren en hun verantwoordelijkheid dienaangaande moeten nemen.

De heer Scherer vraagt waar de heer Balemans uit afleidt dat dit plan aan de wensen van bewoners tegemoet komt. Inspreker Pronk stelde zojuist duidelijk dat hij P.S. verzoekt met het plan in te stemmen zodat het gebied 50 jaar rust krijgt.

De heer Balemans geeft aan dat de heer Pronk heeft gesteld dat dit plan voor de bewoners acceptabel is. Vervolgens is het hem een lief ding waard dat er 50 jaar rust in het gebied komt. De bewoners kunnen met dit plan leven, wellicht is het niet ideaal, maar het levert wel een werkbare en leefbare situatie op.

Mevrouw Blom laat weten dat zij uitgebreid in P.S. zal terugkomen op het statenvoorstel Groot Mijdrecht Noord. In deze commissievergadering wil zij enkele vragen naar voren brengen. Oorspronkelijk ging het in GMN om het oplossen van een waterprobleem. De oplossing in de voorliggende (tot drie keer toe versoberde) variant is echter vooral gericht op natuur. De PvdA wil deze oplossing toetsen aan de doelen van de provincie maar daarbij mag niet worden vergeten dat het oorspronkelijk om een waterprobleem ging. Wanneer GMN wordt vergeleken met andere natuurprojecten in de provincie, dan doet zich de vraag voor in hoeverre dit een goed en effectief natuurproject is, mede gezien de hoge kosten die hiermee gepaard zijn. De gekozen oplossing zal weinig toegevoegde waarde opleveren voor de waterdoelen. Wanneer deze variant, gelet op de

natuurdoelen van de provincie, voldoende oplevert ten opzichte van andere natuurprojecten dan zal de PvdA wellicht met het plan kunnen instemmen.

Ook bij de PvdA kwam de vraag naar voren in hoeverre er nu een plan is waar bewoners echt achter kunnen staan. Wanneer het belangrijkste doel is de bewoners tevreden te stellen of rust in het gebied te creëren, dan moet er wel zekerheid zijn dat dit ook gaat gebeuren. Wat betreft natuur en water doen zich in de provincie in de komende tijd vele ontwikkelingen voor. De PvdA begrijpt dat het voor de bewoners erg belangrijk is wanneer het plan op basis van vrijwilligheid wordt uitgevoerd. De vraag is dan wel of er daardoor een situatie kan ontstaan met braakliggende blokken land, afgewisseld met agrarische blokken en dat de natuur pas na een hele lange periode kan worden ontwikkeld. Hoe groot is de kans dat het gewenste eindbeeld daadwerkelijk bereikt wordt?

Mevrouw Doornenbal heeft het zeer omvangrijke dossier over GMN op een rij gezet. Destijds werd gestart met Plan De Venen. Dat moest op een gegeven moment herijkt worden. Sprake was er van waterproblemen. In 2004 werd de ruimtelijke ordening omgezet in ruimtelijke ontwikkeling en kwam men op het idee een waterplan met watervilla's in GMN te ontwikkelen. Toen kwam de actiegroep "Koe of Jetski" in actie, die P.S. aansprakten met de vraag waar men nu eigenlijk mee bezig was. Ook de bewoners spraken de provincie in die zin aan. De vraag was: "Voor welke problemen wordt er nu eigenlijk een oplossing gezocht?" De provincie suggereerde volgens bewoners problemen die er niet waren. Uiteindelijk heeft dat geleid tot een deskundigenraadpleging en het rapport van de commissie Remkes. Daarin stond glashard dat vele aangenomen feiten geen feiten bleken te zijn. De overheid heeft toen zijn conclusies getrokken waarna er versoberde plannen werden opgesteld. Toen kwam de provincie weer met beide benen op de grond terecht. Toen er minder rijks gelden beschikbaar kwamen kwam er een nuchter en meer realistisch plan tot stand. De enige manier om iets in een gebied voor elkaar te krijgen is samenwerking met de bewoners alsmede het creëren van draagvlak. Iedereen die representant was van welke overheid dan ook werd gewantwoord. Zij vindt het erg dapper dat bewoners toch met een delegatie het gesprek met de provincie zijn aangegaan. Namens het CDA wil zij daar grote waardering voor uitspreken. Na een tijd van bijstellen van plannen en goed overleg ligt er nu een versoberd plan voor. Het CDA vindt dat een goed plan. Het plan kan rekenen op instemming van de inwoners en de betrokken bestuurders. Waardering is er voor de gedeputeerden Wouter de Jong en Bart Krol die in tegenstelling tot hun voorgangers in staat waren de gevoeligheden en het wantrouwen van de inwoners op juiste wijze in te schatten en oprecht begrip en betrokkenheid toonden. Zij wisten dit om te zetten in een plan waarvoor draagvlak ontstond bij alle partners. Het is nu aan de overheden om de afspraken uit het convenant na te komen en het plan nuchter en realistisch uit te voeren. Constant moeten de provincie zich bewust zijn van het feit dat vertrouwen te voet komt en te paard gaat. Langzaam komt dat vertrouwen weer terug. Zij roept de bestuurders op luchtfietserij in de toekomst te verbieden.

De heer Boerkamp sluit zich aan bij de vragen van de PvdA. Op zijn eerder schriftelijke gestelde vragen heeft hij geen duidelijk antwoord ontvangen. Hij respecteert de wens van de bewoners dat er in het gebied rust nodig is. Dat kan met de vrijwilligheid, die onder dit voorstel ligt, mogelijk ook bereikt worden. Toch zijn er wel risico's. Wanneer het budget gedurende het proces gehalveerd is en bewoners zouden hun grond aan andere belangstellenden dan de provincie verkopen, dan is het nog maar de vraag of men in 2021 op het gewenste eindbeeld zal uitkomen. Tegelijkertijd moet worden onderkend dat het eindbeeld de nodige risico's bevat voor de waterveiligheid. Het risico is dat er grote versnippering in het gebied gaat ontstaan. Dan is er veel geld uitgegeven maar dan blijven er stukjes grond waar natuurontwikkeling nog niet mogelijk is. Hoe zal de provincie handelen, wanneer buiten de huidige blokken om, gebieden beschikbaar komen die kwalitatief te mooi zijn om te laten gaan? Worden die toch meegenomen zodat de variant iets minder sober wordt? Voorts is zijn vraag of het budget van € 11,5 miljoen een netto bedrag is; is dat inclusief de opbrengsten van de

woningen die door de provincie verkocht zullen worden? Voorts is zijn vraag of de woningen onmiddellijk of pas over een jaar te koop zullen worden aangeboden. Zijn er ook woningen die beter niet verkocht kunnen worden omdat ze niet veel opleveren en beter bij de natuur kunnen worden betrokken?

De heer Scherer begrijpt dat voorliggend voorstel niet gaat over water of over bodemdaling; het voorstel gaat uitsluitend over het maken van nieuwe natuur in de aan de EHS toegevoegde oostelijke sectie van GMN. Onder het motto “Niets doen is geen optie” ligt er nu een voorstel voor met een boterzachte belofte aan de bewoners om ze in het gebied 50 jaar niet meer lastig te vallen met nieuwe eindbeelden. In het voorstel worden bloemrijk graslanden met moeras geschetst. De werkelijke problematiek, zoals beschreven in het rapport van Remkes eind 2007, komt in dit voorstel niet aan de orde. Het bestaande moeras in het gebied Waverhoek is naar het oordeel van de PVV meer dan voldoende. Het uitslaan van het brakke water, dat ecologisch zoveel schade veroorzaakt in de omgeving, zal dus gewoon doorgaan. Het ontdoen van de schadelijke stoffen in het water zal op termijn toch moeten worden overwogen, ook al is dat financieel een aderlating. Spreker weet dat de bodemdaling in het gebied in de afgelopen jaren vrijwel nul is geweest. Woningen liggen daar ook niet op een terp met verzakte grond erom heen. Interessant is het dat uitsluitend op vrijwillige basis de eigenaren behoeven te verkopen. Dat roept de vraag op wat er met dit plan gebeurt als de benodigde gronden niet zullen worden verworven. Komt er dan een versoberd plan? Gaat het plan de prullenmand in? Dat scheelt vele miljoenen en de EHS kan gewoon doorgaan. Het is daar een prachtig Hollands landschap, zo heeft spreker zelf ervaren. Voorzichtig concludeert de PVV dat het wel of niet doorgaan van dit plan in handen ligt van bewoners/eigenaren in het gebied. Dat is naar het oordeel van de PVV buitengewoon democratisch en zijn fractie zal dat op de voet volgen.

De heer Bekkers merkt op dat in Groot Mijdrecht Noord naast het natuurbelang, ook het waterbelang aan de orde is. Evenals de PvdA miste hij dat in de afwegingen en hij stelt het op prijs wanneer de afwegingen op het gebied van water alsnog worden toegevoegd. Graag verneemt hij welke waterproblemen met dit voorstel worden opgelost en welke niet, ten opzichte van eerdere varianten. Hoeveel water moet er uit het gebied gepompt worden en welke kosten zijn daarmee gemoeid? In de toekomstscenario's mist hij afwegingen wat de bandbreedten zijn ten aanzien van bodemdaling, verzilting en waterkwaliteit. Pas dan kan beoordeeld worden in hoeverre de belofte van 50 jaar rust gestand kan blijven. Hij wil daar meer inzicht in krijgen: wat is er te verwachten in het gebied gedurende de komende 50 jaar?

Vragen heeft GroenLinks over de formulering in de overeenkomst en in het besluit. In de overeenkomst staat dat partijen verplicht zijn zich in te spannen omhet vastgelegde eindbeeld 50 jaar in stand te laten. Hij vraagt wat “verplicht zich in te spannen” betekent. In het besluit staat dat er langdurige rust wordt beoogd. Daaruit lijkt meer een intentie te spreken. Zijn vraag is of het wel werkelijk gaat om 50 jaar rust. Hij heeft de indruk dat het veel meer gaat om de wijze waarop de provincie de burgers bij de plannen betreft. Het besef is er nu dat, indien de provincie iets wil ontwikkelen ten aanzien van natuur en water, dat altijd in overleg met de direct betrokkenen moet gaan. GroenLinks vindt het passender duidelijke afspraken te maken over de manier waarop provincie en het gebied gaan samenwerken in plaats van een soort schijnzekerheid te bieden. Het CDA gaf aan dat vertrouwen te voet komt maar te paard gaat. Hij roept alle betrokkenen op te bewijzen dat dit een onzinspreekwoord is. Als vertrouwen komt, kan het ook blijven bestaan. Soms is de communicatie niet goed of worden er over en weer fouten gemaakt maar dat is geen reden om direct het vertrouwen te laten varen. De bewoners gaven aan tevreden te zijn over de inzet van de laatste twee gedeputeerden. Hij hoopt dat zij ook het vertrouwen hebben dat de provincie de intentie heeft om niet over de hoofden van bewoners heen te beslissen. Hij vraagt G.S. dat nadrukkelijk te ondersteunen. Voorts vraagt hij G.S. of er na vaststelling van dit plan door P.S. weer een

constructieve relatie met de bewoners tot stand zal komen. Voorkomen moet worden dat de provincie voor de rest van het proces het gevoel heeft op eieren te moeten lopen.

De heer Scherer heeft ambtelijk nagevraagd wat het kost om het brakke water te laten reinigen. Gedeputeerde Krol antwoordde hem dat dit 50 eurocent per m³ kost. In totaal gaat het om 40 miljoen m³ water; volgens de commissie Remkes was het iets minder.

De heer Bekkers heeft dat antwoord van de gedeputeerde gelezen. Zijn vraag had meer betrekking op de kosten van het in standhouden van het waterpeil door het wegmalen van water.

Mevrouw Mineur deelt mede dat de SP al geruime tijd grote betrokkenheid bij de polder Groot Mijdrecht Noord heeft. Haar voorganger Tom Witteman heeft in de vorige periode samen met Eric Balemans de compleet vastgedraaide gesprekken los weten te trekken. Die betrokkenheid bij de SP is niet verloren gegaan. De SP is blij met dit breed gedragen plan, waar alle partijen een handtekening onder kunnen zetten. Zij complimenteert alle partijen dat dit met dit moeilijke dossier is gelukt. Toch heeft de SP nog een aantal vragen.

Er is een stevig spanningsveld tussen de oorspronkelijke ambities met betrekking tot de biodiversiteit en de natuur en wat daarvan is overgebleven. Dat de provincie zich vastlegt voor 50 jaar op een plan dat is opgesteld in de nadagen van een regering die een complete kaalslag op de natuur heeft gepleegd, steekt de SP behoorlijk, ook omdat de inwoners zeggen dat ze het onderhandelen “spuugzat” zijn. De SP begrijpt heel goed dat de bewoners duidelijkheid en zekerheid willen en de intentieverklaring om nu de rust te bewaren moet er komen. Dit gebied is heel belangrijk voor de natuur in Nederland en in heel Europa, het was onderdeel van de groene ruggengraat en aangewezen als prioritair gebied. Tot het einde van het jaar is er tijd om het plan definitief te maken. De SP pleit ervoor zoveel mogelijk van de natuur te realiseren. Wat kan de gedeputeerde doen met het Utrechtse deel van de € 200 miljoen die voortkomt uit het Kunduz akkoord? De SP hoort graag een reactie op de waarde van de argumenten die de afgelopen 10 jaar gegolden hebben. GMN moest liefst in zijn geheel onder water worden gezet vanwege de zoute kwel. Geldt dat argument nu niet meer? Heeft het nooit gegolden of is de verwachting dat er binnenkort weer andere plannen moeten worden gemaakt? De zoute kwel had en heeft ook gevolgen voor tuinderijen langs de ringvaart. De tuinderijen nemen water in. Een aantal bedrijven kan daar schade van ondervinden. Is er een bedrag opgenomen voor planschade? ; dat zal nl. zeker gaan gebeuren. De bodemdaling was altijd een belangrijk argument om GMN onder water te zetten. Door de verlaging van de grondwaterstand treedt er oxidatie op van het veen. Hoe hoger de grondwaterstand hoe minder oxidatie. Maar als de grondwaterstand hoog is kunnen er geen koeien lopen en kan het land niet bewerkt worden omdat het te nat is voor grote landbouwvoertuigen. Dit is een dilemma. Wat wil de provincie: bodemdaling tegengaan, dus de lange termijn, of de boeren ten dienste zijn, dus de korte termijn? Het geld dat nu overblijft moet terugvloeien naar de algemene middelen. De SP vraagt om hoeveel geld het gaat. Wat de SP betreft is de discussie over de ecoducten te belangrijk om het op deze manier af te doen. Er is geld nodig en daar moet de provincie achter staan.

De SP wil voorts weten wat al het onderzoek en alle plannenmakerij heeft gekost. De bijdrage van het waterschap zou € 24 miljoen zijn. Hoeveel betaalt het waterschap nu aan dit plan? Wat is de verdere rol van het waterschap en wordt ook het waterschap verplichtingen opgelegd?

Mevrouw Dik benadrukt hoe belangrijk het is dat de provincie niet vanuit een hoge toren besluiten neemt maar het gebied in gaat en spreekt met inwoners, gemeenten, het waterschap, de natuurorganisaties en andere betrokken partijen. Gedeputeerde Wouter de Jong heeft dat heel goed opgepakt en Bart Krol heeft dat zo voortgezet. De ChristenUnie complimenteert de gedeputeerden daarmee en zij dankt de bewoners voor hun constructieve inzet. Mevrouw Dik sluit zich aan bij de vragen over de natuurdoelstellingen. Het plan is inhoudelijk behoorlijk gewijzigd. Er komt minder moerasnatuur en haar vraag is wat daarvan de gevolgen zijn voor de biodiversiteit. Over de

biodiversiteit zijn internationale afspraken gemaakt. Zij vraagt of de provincie uiteindelijk de doelstelling zal halen. Zij constateert dat er nu een plan wordt vastgesteld terwijl er nog geen budget is voor inrichting en beheer van de natuurgebieden. Zij is benieuwd hoe de gedeputeerde dat denkt op te lossen. Destijds hebben P.S. Groot Mijdrecht Noord Oost aangewezen als prioritair gebied. Deze gedeputeerde heeft zich daarvoor ingezet. De heer Krol liet weten dat onteigening niet voorop stond maar het ging om het bieden van volledige schadeloosstelling; dat is veel meer dan de marktwaarde waar nu op wordt ingezet. Zij vraagt wat dienaangaande de koerswijziging van deze gedeputeerde heeft bepaald.

De bewoners vragen om 50 jaar planologische rust. De ChristenUnie kan zich dat heel goed voorstellen gezien de lange voorgeschiedenis. Wel is zij benieuwd naar de status van het contract dat nu is vastgesteld. In de komende jaren gaat er in het Groene Hart veel gebeuren. De Deltacommissie is bezig met onderzoek naar de zoetwatervoorziening in het Groene Hart. De verzilting wordt daarin ook meegenomen. Volgend jaar zal de Deltacommissie adviezen aan het rijk uitbrengen. In eerste instantie hebben de provincies op dat terrein geen bevoegdheden maar later wel als het gaat om de uitvoering. Het besluit van het rijk kan gevolgen hebben voor de polder GMN. Zij is benieuwd hoe de provincie Utrecht dan gaat reageren, gelet op het contract dat is gesloten.

Het oorspronkelijke bedrag bedroeg € 33,5 miljoen terwijl er nu slechts sprake is van € 11,5 miljoen. Zij begrijpt het niet. Rekent de provincie zich rijk? In het statenvoorstel van februari 2011 wordt melding gemaakt van € 19 miljoen terwijl het nu gaat om € 11,5 miljoen en € 1,5 miljoen voor de reserve ecoducten. Tussen € 19 en € 13 miljoen zit een behoorlijk gat. Is dat geld uitgegeven of is daarover een statenbesluit genomen om het geld voor een ander doel in te zetten?

Haar fractie stelt voor het bedrag van € 1,5 miljoen, bedoeld voor de ecoducten, te storten in een algemene pot voor natuur en EHS en ecologische verbindingen.

De heer V.d. Lagemaat sluit zich aan bij het pleidooi van de insprekers dat er na een lange periode nu een einde moet komen aan de discussie over Groot Mijdrecht Noord. Wat betreft de beslispunten staat de SGP op het volgende standpunt:

- Er ligt nu een driemaal versoberde veenribbenvariant voor als eindbeeld voor de toekomstige inrichting van GMNO. De bodem van de geldkist is in zicht. Realistisch denken is noodgedwongen een feit zodat de crisis toch nog ergens goed voor is. Wat de SGP betreft blijft afspraak afspraak, ook als het financieel weer beter gaat. Men is nu weer terug bij het begin en dat er minder moeras en meer bloemrijk grasland in het gebied komt vindt de SGP positief. Voldoet deze variant wel aan de Kaderrichtlijn Water? Dit is onduidelijk.
- Er is overeenstemming met de bewoners over dit plan.
- GMNO was prioritair gebied en dat betekent dat de provincie een aankoopplicht had tegen volledige schadeloosstelling. Dat is nu niet meer aan de orde. Zijn vraag is of dat wel zo positief is voor de agrariërs, met name voor de laatste agrariër in dat gebied. Als er marktconform wordt aangekocht, is de grond geen cent meer waard en loopt die agrariër een groot risico. De SGP pleit ervoor dat de grond tegen volledige schadeloosstelling aangekocht moet blijven worden door de provincie, ook om dit plan te kunnen uitvoeren. Anders zijn er voor agrariërs geen vertrekmogelijkheden. Wellicht moet er een soort landbouwscan komen om de voortgang en de bestaanszekerheid vast te leggen. Tijdens de discussie over de stikstofverordening bleek dat veel bedrijven op slot zitten vanwege Natura 2000. De SGP wil graag inzicht of de bedrijven daar wel toekomst hebben, ook op grond van de Stikstofverordening. In zijn beleving kunnen bedrijven nu niet veel. Wanneer vrijwilligheid zou uitmonden in verplichte verkoop, omdat een bedrijf niet verder kan, dan is dat geen goede zaak.
- De SGP vraagt hoeveel woningen er zijn aangekocht door de provincie. De provincie lijkt erg optimistisch te zijn over de verkoop van deze woningen.

- Van de Ruimte voor Ruimte regeling kan gebruik worden gemaakt. D66 heeft hier een vraag over gesteld. De heer V.d. Lagemaat wil graag uitleg over deze zaak. Er mag geen woning bijkomen, Ruimte voor Ruimte is toegestaan, maar niet in het gebied zelf. Heeft hij een en ander zo goed begrepen?
- Het is nodig dat de rust in het gebied weerkeert. De overheid dient betrouwbaar te zijn en te blijven.
- In Groot Mijdrecht Noord West blijft de landbouwfunctie mogelijk. Maar ook daar is de vraag of de landbouw wel toekomst heeft, gelet op de milieuwetgeving. Hij wil graag een scan van de ontwikkelingsmogelijkheden van de bedrijven in dat gebied. Wordt dat gebied in de PRS opgenomen?; heeft het gebied geen enkele bescherming?; wordt het een landbouwontwikkelingsgebied of wordt het een groene contour zonder de mogelijkheid grond om te zetten naar de EHS?
- De resterende gelden worden naar de ecoducten overgeboekt. De SGP is daar mordicus tegen. Boekhoudkundig kan dat niet. Eerst moeten de gelden naar de algemene reserve en van daaruit kan het bedrag eventueel naar een andere bestemming worden overgeboekt, maar dan wel met een duidelijk besluit van P.S. De SGP pleit ervoor dit geld te storten in een meer algemene pot voor landbouwontwikkeling. Het gebied GMN heeft heel lang op slot gezeten en kreeg vele beperkingen te verwerken. De landbouw verdient nu iets extra. Het extra geld zou kunnen worden gebruikt voor de bekostiging van vrijwillige kavelruil om zo een optimale agrarische structuur te verkrijgen.

Mevrouw Blom vraagt of de SGP er op voor is dat het gehele budget voor de landbouwontwikkeling wordt ingezet.

De heer V.d. Lagemaat antwoordt dat hij persoonlijk van oordeel is dat de agrarische sector wat meer gesteund zou mogen worden dan nu het geval is. Tegelijkertijd realiseert hij zich dat het volledige budget inzetten voor landbouwontwikkeling uiteraard veel te ver gaat.

Gedeputeerde Krol is blij dat het moment is aangebroken de definitieve besluitvorming over GMN in de P.S.-vergadering van 2 juli te kunnen voorbereiden. Dit is ook het moment om ervoor te zorgen dat de inwoners van het gebied weten waar ze aan toe zijn. Spreker memoreert het Plan de Venen waarin een natuuropgave in dat deel van Utrecht werd voorgesteld, een en ander op basis van vrijwilligheid. Bij de herijking van Plan De Venen werd het plan zonder overleg met de bewoners en zonder vrijwilligheid heftig aangescherpt in een vrij zware natuuropgave. Toen volgde de periode waarin de algemene democratie, dat wil zeggen P.S., het voortouw door anderen hebben laten nemen. De belangen werden vooral op het water gefocust. Daaruit volgde het voorstel de gehele polder GMN onder water te zetten. Spreker wijst er wel op dat een groot deel van de besluitvorming over GMN altijd heeft kunnen rekenen op een grote meerderheid in P.S. Hij herinnert zich spannende vergaderingen met vele inwoners uit het gebied. Inwoners lieten toen nadrukkelijk weten dat ze het niet met de besluiten eens waren, terwijl P.S. die besluiten toch hebben doorgezet. Achteraf kijkend naar het proces en naar de feiten, is de besluitvorming niet altijd even gelukkig geweest en werd er in het gebied wellicht relatief veel mensen schade toegebracht. Jarenlang zijn er over hen heen plannen gemaakt maar niet met hen. Toch was er toen in P.S. een grote meerderheid om de zittende gedeputeerden in het beleid over GMN te steunen tot en met de Veenribbenvariant die uiteindelijk door de bewoners verworpen is.

Mevrouw Doornenbal wijst erop dat P.S. nooit hebben besloten GMN onder water te zetten.

Mevrouw Blom begrijpt dat goed moet worden gekeken naar de doelen van de provincie en naar de redenen waarom P.S. steeds met de besluiten zijn meegegaan. P.S. waren het eens met de provinciale doelen waarvoor de varianten waren ontwikkeld. Dat moet niet uit het oog verloren worden.

Gedeputeerde Krol wil met zijn betoog aangeven dat er in het verleden altijd redeneringen zijn geweest die op een ruime meerderheid in P.S. konden rekenen. Uiteindelijk moet worden geconstateerd dat de provincie niet zonder de inwoners of zonder draagvlak alles voor elkaar kan krijgen.

Bij grote maatschappelijke vraagstukken kan het individuele belang in de gebiedsontwikkeling ondergeschikt zijn aan het algemeen belang. In de gebiedsontwikkeling van GMN is de primaire insteek altijd natuurontwikkeling geweest. Later zijn daar vele andere zaken bijgekomen. In het oorspronkelijke Plan De Venen is natuur altijd de insteek geweest. Zijn inschatting van de versoberde Veenribbenvariant, zoals die nu voor ligt, is dat teruggekeerd wordt naar het eerste startpunt in het gebied; wat waren daarvoor de argumenten?; zijn die argumenten nog steeds valide en hoe is de omgeving sindsdien veranderd? De provincie vindt natuurontwikkeling in GMN nog steeds van groot belang. De vraag is of partijen elkaar weer in die valide argumenten kunnen vinden en daarover afspraken kunnen maken. In de afgelopen jaren zijn de problemen in GMN steeds groter en complexer gemaakt. Toen men terugging naar de kern, en de problemen dus kleiner maakte, bleek dat Natuurmonumenten, waterschap, gemeente en de bewonersdelegatie allen van mening waren dat voorliggend plan bijdraagt aan de realistische uitvoerbaarheid daarvan.

Natuurmonumenten ziet grote kans dat de doelstellingen van het plan ook worden uitgevoerd. Om die reden heeft Natuurmonumenten met deze kleinere opgave ingestemd. Het waterschap constateert dat het plan enigszins tegemoet komt aan de waterdoelen, zij het niet veel, echter, er treedt geen verslechtering van de watersituatie op. Op grond daarvan stemt ook het waterschap met het plan in. De gemeente heeft vergelijkbare argumenten ingebracht. Alle partijen zien reden om met de verkleining en versobering van het plan mee te werken. De bewoners zien een kans om nu een gedragen plan voor elkaar te krijgen. Zij vinden één ding nog erger dan een slecht plan, nl. geen besluitvorming, omdat dit de onzekerheid in het gebied continueert. Vorige week was gedeputeerde Krol aanwezig tijdens de bewonersavond in Groot Mijdrecht Noord. Het is niet zo dat alle bewoners even enthousiast zijn. Wel wordt breed onderkend dat dit plan kansen biedt om uitgevoerd te worden en duidelijkheid geeft aan het gebied; om die reden steunen de bewoners dit plan.

De heer Boerkamp vraagt of ook het waterschap van mening is dat dit plan zekerheid biedt voor de komende 50 jaar.

De heer Krol antwoordt dat het waterschap de intentieverklaring zal tekenen met daarbij de opmerking dat de algemene democratie beslist en het waterschap het beleid de komende jaren loyaal zal uitvoeren. Spreker wijst erop dat provincie en gemeenten verantwoordelijk zijn voor de ruimtelijke ordening en de invulling van een gebied. Het waterschap past daar zijn peilen op aan. In het moerasdeel gaat het waterpeil omhoog waardoor er mogelijk minder problemen rond kwel en het uitpompen van water zullen zijn. Dat is een lichte verbetering. Besluiten van provincie en gemeenten over natuurontwikkeling gaan gepaard met een natuurpeil. Een landbouwfunctie gaat weer vergezeld van een landbouwpeil. De keuzes dienaangaande zijn de verantwoordelijkheid van provincie en gemeenten. Dat is een van de lessen van het gevoerde proces. Er was een periode waarin deze keuzes teveel werden overgelaten aan het waterschap terwijl de provincie daarin een eigen verantwoordelijkheid had. Dergelijke keuzes behoren door de provincie te worden gemaakt. Het waterschap zal voorliggende versoberde Veenribbenvariant loyaal gaan uitvoeren, zij het dat het waterschap uiteraard voorstander is van nog meer water, hogere peilen en meer natuur in het gebied.

De heer Scherer vraagt of het waterschap de bevoegdheid heeft om de loyale uitvoering van het beleid aan een prijs te koppelen en dat aan de gebruikers door te berekenen.

Gedeputeerde Krol antwoordt dat dit niet het geval is. De kosten die met het in stand houden van het watersysteem in de polder te maken hebben, worden door het waterschap gedragen zowel wat betreft waterkwaliteit als waterkwantiteit. Als het water te zout wordt voor landbouwkundig gebruik, dan

zal er mogelijk reiniging van het water moeten plaatsvinden, zoals elders in Nederland ook het geval is. De kosten daarvan worden door de gehele samenleving gedragen. Dat wordt niet anders door de situatie in GMN.

Mevrouw Blom stelde zojuist dat de oorspronkelijke insteek bij GMN een waterprobleem was. Dat is niet het geval, het ging in Plan De Venen oorspronkelijk uitsluitend om de ontwikkeling van natuur in een gebied met zoute kwel en met een complex watersysteem. In het oorspronkelijke plan was het overigens ook de bedoeling dat een en ander in overleg met bewoners tot stand zou moeten brengen. Later kwam het element van de onvrijwilligheid erbij en dat heeft alles veel complexer gemaakt.

Mevrouw Blom vraagt of de natuurontwikkeling voortkwam uit provinciaal perspectief of vanuit het perspectief van andere partijen.

Gedeputeerde Krol meent dat Plan De Venen tot stand is gekomen met medewerking van de provincie, gemeenten, waterschappen, natuurorganisaties en LTO. Voor dat plan was bij alle partijen een breed draagvlak. Mevrouw Blom vroeg of het plan tegemoet komt aan de provinciale natuurdoelstellingen. In het gebied wordt een robuust systeem aangelegd. Nu al is er 55 ha. moerasnatuur in Waverhoek. Inspreekster Oudshoorn vroeg om een kritische blik hoe het gaat met het bestaande natuurgebied Waterhoek met aangepast peil, waar al moerasnatuur is. Een agrarische eigenaar bevindt zich dicht bij dat gebied en heeft de gedeputeerde aangesproken op het feit dat zijn bedrijf door de aanpassing van het peil meer last van water heeft gekregen. Spreker heeft tijdens de bewonersavond beloofd dat het functioneren van Waterhoek, niet alleen vanuit ecologisch perspectief, maar ook vanuit waterperspectief, zal worden onderzocht en geëvalueerd. Met de 80 ha. naast de 55 ha. in Waverhoek gaat er een stevig en robuust natuursysteem ontstaan. De overige 341 ha. van de polder, exclusief woningen, wegen en hoofdtochten, worden op termijn ook natuur, zij het dat het dan gaat om een minder zware natuurcategorie, nl. bloemrijk grasland. De hele polder GMNO heeft een eindbeeld van natuur met specifieke delen voor zwaardere natuurdoelen. Wat hem betreft komt het zo ook in de PRS terecht; beschreven moet worden in welke delen natuur wordt ontwikkeld, wat de natuurdoelen zijn en dat de landbouwfunctie in GMN-West alle kansen krijgt. Vragen zijn er gesteld over het bereiken van het eindbeeld in relatie tot de vrijwilligheid. De locaties waar nu de meest natte natuur wordt ontwikkeld, zijn volgens bewoners de meest kansrijke oplossing. Dit plan is in de uitvoering realistisch, juist omdat het vrijwillig is en zodanig gepositioneerd is dat de bewoners zelf zeggen dat het kansrijk is. In gesprekken met bewoners is hem gebleken dat duidelijkheid van de overheid het gebied weer in beweging gaat brengen, wat betreft koop en verkoop van woningen en perspectieven voor agrarische ondernemingen.

D66 stelde een vraag over de woningen. Niet alleen P.S. maar ook het algemeen bestuur van het waterschap en de gemeenteraad van Ronde Venen moeten een besluit nemen zo rond de datum van 20 september. De dag daarna zal de intentieverklaring worden ondertekend. Op 21 september a.s. zal de provincie de woningen in de verkoop zetten. De provincie heeft in totaal 4 woningen aangekocht. Wat hem betreft komen deze op 21 september op de markt. Tijdens de bewonersavond was er iemand die uitsprak belangstelling voor 1 van de 4 woningen te hebben. D66 vroeg wat er gebeurt wanneer zones over bv. 10 jaar pas voor de helft klaar zijn. Gedeputeerde Krol schat in dat het overgrote deel van de gebieden, waar de natte natuur is ingetekend, kansrijk is, gelet op vrijwilligheid voor de komende tientallen jaren. De provincie zal zijn uiterste beste doen om dit voor elkaar te krijgen. De provincie zal niet overgaan tot onteigening. Dat hebben partijen met elkaar afgesproken. Een betrouwbare overheid dient zich aan die afspraken te houden. Wanneer iemand in het gebied niet wil meewerken, dan kan in het omringende gebied niet tot peilverhoging worden overgegaan en moeten de landbouwkundige activiteiten overeind blijven met aangepast peil. Een boer die niet aan het plan wil meewerken, kan nog jaren in de polder GMN boeren. Dat is de consequentie van de gemaakte afspraken.

GroenLinks stelde vragen over het waterbelang. De Kaderrichtlijn Water is op GMN niet van toepassing; dat komt pas aan de orde wanneer er sprake is van meer dan 50 ha. oppervlaktewater.

Het waterbelang wordt wel door deze natuurontwikkeling gediend, zij het niet optimaal en niet maximaal. Overigens geldt dat ook voor belangen van bewoners, de provincie, gemeenten of Natuurmonumenten. Dat is ook niet mogelijk in een compromis waar alle partijen water in de wijn hebben gedaan.

Na het vaststellen van de Veenribbenvariant vorig jaar in P.S., hebben de bewoners uiteindelijk hun steun aan het plan ingetrokken, gelet op de veranderingen in het kabinetsbeleid, de beschikbare budgetten en het draagvlak. De bewoners willen alleen nog maar in overleg gaan met de provincie wanneer er in het gebied langdurige rust kon worden bewerkstelligd. Dat heeft geleid tot de overeenkomst die P.S. in afschrift heeft ontvangen. Overigens wordt deze overeenkomst niet door P.S. maar door G.S. vastgesteld. Wel wordt het statenvoorstel door P.S. vastgesteld. In artikel 7 van de overeenkomst staat dat de provincie zich tot het uiterste zal inspannen om 50 jaar planologische rust in GMN voor elkaar te krijgen. In artikel 8 staat ook dat, wanneer er onverhoopt grote zwaarwegende maatschappelijke belangen in het geding zijn, ingrijpen in het gebied niet kan worden uitgesloten. Dat kan te maken hebben met waterveiligheid. Wanneer zich zwaarwegende problemen aandienen, dan hebben alle partijen de opdracht tot goed overleg. De overheid kan zichzelf nooit verbieden om een nieuwe structuurvisie of een nieuw bestemmingsplan te maken. Artikel 8 geeft aan dat de overheid te allen tijde zijn publiekrechtelijke verantwoordelijkheden houdt. Een en ander is getoetst door juristen van de provincie, van gemeenten en van het waterschap. Ook de jurist van de bewoners kon zich uiteindelijk in voorliggende tekst vinden. De tekst zegt feitelijk het volgende:

- De polder GMN heeft recht op en behoefte aan heldere besluitvorming en langjarige rust.
- Overheden kunnen die rust niet voor de eeuwigheid garanderen wanneer zich grote zwaarwegende maatschappelijke problemen voordoen.

Op vragen van de SP over de gevolgen van het Lenteakkoord voor dit onderwerp, antwoordt gedeputeerde Krol dat een deel van de € 200 miljoen door het kabinet gebruikt wordt om openstaande problemen op te lossen. De overige ca. € 100 miljoen zal door de Tweede Kamer uitgedeeld worden aan kansrijke projecten voor de natuur in Nederland. Spreker is van mening dat dit feitelijk een weg terug is op de decentralisatieroute die mogelijk kan leiden tot een onderlinge concurrentiestrijd van provincies.

Spreker is voorts van mening dat er in het gebied schade is ontstaan wat betreft vertrouwen en geloofwaardigheid. Planschade ontstaat wanneer de bestemming wordt gewijzigd en hij heeft niet de indruk dat de provincie op grond van de WRO planschade lijdt als gevolg van dit plan.

Mevrouw Mineur vraagt de gedeputeerde dit nogmaals te laten onderzoeken, gelet op de gevolgen van de zout waterinname van de tuinderijen. Gedeputeerde Krol zegt dat toe. Daarbij stelt hij wel dat zout water in de polder GMN een bestaande situatie is. Wanneer de waterkwaliteit vraagt om verbetering, dan zal het waterschap dat moeten doen. Echter, dat wordt door deze planvorming niet veranderd.

Verschillende fracties hebben opmerkingen over de ecodeucten gemaakt. In het coalitieakkoord is afgesproken dat de Veenribbenvariant moest worden versoberd en wanneer dat tot een besparing zou leiden, dat geld ten goede komt aan de ecodeucten, eventueel via de algemene middelen. Het gaat hier om een bedrag van € 1,52 miljoen. Die politieke afspraak voert hij ook uit. Overigens blijft de algemene afspraak staan dat de provincie nog eens kritisch zal kijken naar nut en noodzaak van de ecodeucten.

Op vragen van mevrouw Dik bevestigt de gedeputeerde dat de provincie expliciet niet voor onteigening in de polder GMN heeft gekozen. Was dat wel het geval geweest, dan waren partijen er niet met elkaar uit gekomen. Volledige schadeloosstelling betalen in een tijd waarin er weinig publieke middelen zijn, begint financieel onmogelijk te worden. Vrijwilligheid biedt nog steeds een kansrijk plan. Dat betekent dat er niet volledige schadeloosstelling zal worden betaald, wel zal de marktwaarde worden betaald. Hij weet dat met het betalen van de marktwaarde er nog steeds zaken kunnen worden gedaan in de polder GMN. De gedeputeerde preludeert daarmee wel op een nieuwe grondstrategie, samenhangend met het Akkoord van Utrecht waarin de aankoopplicht centraal staat.

Wanneer een agrariër wil verkopen, dan geldt voor de provincie een aankoopplicht maar geen volledige schadeloosstelling en onteigeningsmogelijkheid. De ChristenUnie vroeg verduidelijking over de financiën. Spreker zegt toe een en ander schriftelijk aan P.S. te zullen toesturen. Hij meent dat gedeputeerde Wouter de Jong in een laat stadium nog één aankoop heeft gedaan. Mogelijk zou dat het verschil kunnen betekenen tussen de € 19 en € 13 miljoen. Ook zijn er andere uitgaven gedaan die het verschil mogelijk verklaren; hij zal dat alles schriftelijk aan P.S. laten weten. Vragen zijn er gesteld over de Deltacommissie. Wanneer er grootschalige risico's in West Nederland optreden die tot maatregelen in de polder GMN moeten leiden, dan geldt artikel 8. Spreker voorziet die situatie overigens niet. De situatie in de polder GMN is niet uniek. GMN is één van de diepe polders in West Nederland. Met techniek en inzet moet het water in West Nederland op een acceptabel niveau blijven. De bodemdalingsproblematiek is in GMN niet extreem, zoals inspreker Pronk aangaf. Het grootste deel van het westelijk veenweidegebied daalt harder. Daar gaat het om veen. Een laag waterpeil voor de landbouw gaat met grote inklinking gepaard. Het veen is op een enkele uitzondering na in de polder GMN verdwenen. De gedeputeerde verwacht dat de problemen in die zin niet veel groter zullen worden.

Op de vragen van de SGP laat gedeputeerde Krol weten dat de aankoopplicht blijft maar dat er geen volledige schadeloosstelling meer zal worden betaald. Vragen zijn er gesteld over de stikstofproblematiek waarmee de boeren worden geconfronteerd. Het gaat hier niet om een Natura 2000 gebied. De polder GMNO valt in het Akkoord van Utrecht. Met dit plan zal er een flinke hoeveelheid natuur worden gerealiseerd zoals in het Akkoord van Utrecht is afgesproken. Botshol is een Natura 2000 gebied dat het meest in de buurt van GMN ligt. Dat vraagt wel om waakzaamheid. Expliciet worden in GMNW de agrarische ondernemers, die willen groeien of voor verplaatsing in aanmerking willen komen, mogelijkheden geboden met de ruimte in de stikstofbank. De provincie zal bewaken of de verordening op de goede manier blijft werken. Als alle plannen doorgaan zal de stikstofdepositie uit GMNO afnemen. Boeren gaan stoppen en daar komt natuur voor in de plaats. Met behulp van de stikstofbank kunnen toekomstbestendige landbouwbedrijven in GMNW worden gerealiseerd. Dat is ook de bedoeling van de provincie Utrecht. De Ruimte voor Ruimte regeling is in de polder toepasbaar; daarvoor zijn geen belemmeringen.

De voorzitter geeft gelegenheid voor een tweede ronde.

De heer Bekkers constateert dat niet al zijn vragen zijn beantwoord. Hij zal die vragen alsnog via de mail aan de gedeputeerde voorleggen en vraagt of deze voor de P.S. vergadering kunnen worden beantwoord.

De heer Boerkamp vraagt of het bedrag van € 1,5 miljoen een netto bedrag is.

De heer V.d. Lagemaat verwijst naar besluit punt 2 waar staat dat alle aanwezige gronden in GMN uitsluitend worden aangekocht op basis van vrijwilligheid. Hij stelt voor daarbij op te nemen “zonder de mogelijkheid tot onteigening”. Dat biedt meer zekerheid richting het gebied.

Mevrouw Blom vraagt hoe de natuurdoelen van GMN zich verhouden tot andere gebieden waar natuurdoelen worden bereikt. Het risico van versnippering doet zich in GMN voor; hoe verhoudt zich dat met andere delen in de provincie? Wellicht kan een deel van de gelden voor andere natuurgebieden worden ingezet.

Gedeputeerde Krol antwoordt dat een bedrag van € 11,5 miljoen nodig en bestemd is voor inrichting en verwerving; de opbrengst van woningen is daarbij niet inbegrepen. De opbrengst van de woningen kan worden gebruikt voor bedrijfsverplaatsing. Wanneer verwerving lange tijd gaat duren,

hetgeen bij een vrijwillige strategie mogelijk is, dan moet dat bedrag worden gezien in het perspectief van 10 jaar.

Spreker is er niet op voor om de tekst onder besluit punt 2 aan te passen, zoals de SGP bepleit. Met vele partijen is reeds over deze tekst gesproken. Deze tekst geeft volstrekt duidelijk weer dat de provincie in de polder GMN niet van plan is op welk moment dan ook in de komende jaren onder welk gesternte dan ook te gaan onteigenen. De enige echte uitzondering daarop kan een calamiteit zijn zoals het onder water lopen van het gebied. Dan geldt artikel 8 van de overeenkomst waarin staat dat alle betrokkenen daarover dan met elkaar in overleg moeten gaan.

Op de vraag van de PvdA licht gedeputeerde Krol toe dat in heel GMNO “stevige natuur” zal worden ontwikkeld. Aan de moeraskant worden zware natuurdoelen gesteld. Dat alles levert een robuust nat natuursysteem op wat in Utrecht bepaald bijzonder is maar ook in Europees perspectief de moeite waard is. Het overgebleven gebied krijgt eveneens natuur, maar dan in een lichtere categorie, de zgn. bloemrijke graslanden. Dat alles levert een groot gebied op dat in zijn robuustheid ook kwalitatief de moeite waard is. Dat is één van de redenen waarom Natuurmonumenten met het plan heeft ingestemd. In het Akkoord van Utrecht staat dat met name in Noord West Utrecht de meest bijzondere gebieden zijn. In GMN wordt een belangrijk onderdeel van de strategie van het Akkoord van Utrecht uitgevoerd. Ook het Akkoord van Utrecht heeft een breed draagvlak. Uiteraard hebben de commissieleden RGW alsnog de mogelijkheid technische vragen in te dienen. Gedeputeerde Krol zal erop toezien dat deze nog voor de komende P.S.-vergadering worden beantwoord.

Voorts dankt de gedeputeerde mevrouw Noëlle van Herp voor haar niet aflatende inzet voor het plan GMN.

De voorzitter rondt het gesprek af met de constatering dat voorliggend statenvoorstel Groot Mijdrecht Noord kwalitatief voldoende is om in de P.S.-vergadering van 2 juli a.s. te bespreken.

3. Ingekomen stukken

Geen.

4. Verslag statencommissie Ruimte, Groen en Water van 14 mei 2012

Het verslag van deze vergadering wordt vastgesteld.

5. Mededelingen

Geen bijzonderheden.

6. Rondvraag

De heer Bekkers vraagt of er naar aanleiding van de provinciale “beautycontest” in het kader van het Lente Akkoord door de provincie Utrecht projecten ter indiening worden voorbereid.

Gedeputeerde Krol geeft nogmaals aan dat het IPO niet enthousiast is over deze “beautycontest”.

Het ziet er overigens wel naar uit dat dit doorgaat. De provinciale organisatie gaat “stevige” natuurprojecten voorbereiden die communicatief zo sterk zijn dat deze kansrijk zijn. De gedeputeerde zegt toe dat hij P.S. daarover na de zomerperiode nader zal informeren.

7. Termijnagenda

De heer Scherer vraagt naar de voortgang van het punt weidevogelbeheer in de Maatpolder.

Gedeputeerde Krol antwoordt dat deze commissie daarover binnen twee weken schriftelijke informatie zal ontvangen.

8. Statenvoorstel Voorjaarsnota 2012

De heer Balemans deelt mede dat de VVD in de commissie BEM en in P.S. op de Voorjaarsnota zal terugkomen.

Mevrouw Blom verwijst naar de bijstellingen Natuur landelijk gebied. Het valt de PvdA op dat daar niets staat, terwijl de PvdA de indruk heeft dat er dienaangaande veel aan het veranderen is. Zij vraagt hoe dat zit. Op pag. 45 wordt aangegeven dat de oude indicatoren niet meer gelden, bv. voor de verwerving van gronden. Nieuwe indicatoren zullen in de komende maanden worden ingevoerd. De PvdA pleit ervoor tijdelijke indicatoren te hanteren om het beleid tussentijds te kunnen volgen en meten, bv. een indicator voortgang lopende projecten. Wanneer het plan voor GMN wordt vastgesteld, dan moet ook daarvoor een tijdelijke indicator worden vastgesteld.

In de natuurnotitie wordt aangegeven dat resterende gelden naar de algemene middelen kunnen terugvloeien. Zij vraagt hoe het gaat met gelden voor de EHS; kunnen ook die gelden terugvloeien naar de algemene middelen, of gaat het hier om geormerkte gelden?

De PvdA vindt het verheugend dat het waterplan nu structureel is geworden met een bedrag van € 350.000 ter dekking van de bestaande formatie die nodig is voor de uitvoering van structurele wettelijke taken.

De heer De Kruif deelt mede dat ook het CDA in de commissie BEM en in P.S. zal terugkomen op de Voorjaarsnota.

De heer Hoefnagels stelt drie vragen over de indicatoren:

- Voor bestemmingsplannen: wat zegt het aantal bestemmingsplannen waarbij door de provincie een zienswijze is ingediend?
- Tijdsige voortgangrapportage: dat is volgens D66 een politieke plicht en geen indicator. Overigens is het begrip “tijdig” vatbaar voor discussie.
- Waarom zou het punt van de externe veiligheid niet in 100% van de ruimtelijke plannen moeten zijn verwerkt?

Mevrouw Broere deelt mede dat de PVV in de commissie BEM en in P.S. op de Voorjaarsnota zal terugkomen. Diverse andere fracties sluiten zich daarbij aan.

Mevrouw Mineur constateert dat in de beantwoording van de vragen wordt aangegeven dat er vanaf 2016 een structureel begrotingstekort van enkele miljoenen wordt verwacht. Het college van G.S. gaat daar nu nog niet op in. De SP dringt erop aan een indicatie te geven wat er te verwachten valt, al zijn er nu nog onzekerheden, zodat duidelijker wordt over welke tekorten het zal gaan. Dat is ook voor de behandeling van de begroting van belang.

Gedeputeerde Krol komt terug op de vragen van de PvdA over het natuurdossier. Belangrijke vraag is hoe de rijksmiddelen, dat wil zeggen de gronden, verdeeld gaan worden. In september zal daarover uitsluitsel worden gegeven. De provincie is wat betreft de financiën voor een deel van die discussie afhankelijk. G.S. zullen ervoor zorgen dat de begroting weer van indicatoren wordt voorzien, zodat ook de voortgang van de lopende projecten kan worden gemeten.

Terugkomend op de vraag of EHS-middelen naar de algemene middelen kunnen terugvloeien, deelt gedeputeerde Krol mede dat alle aan rijksgronden gelieerde middelen niet kunnen terugvloeien naar de algemene middelen. Voor die middelen geldt dat deze primair voor internationale verplichtingen moeten worden ingezet, zoals voor Natura 2000 en de Kaderrichtlijn Water. Indien de middelen die aan het kaderdocument AVP zijn gekoppeld, structureel niet zouden worden uitgegeven, dan gaat de systematiek van de provincie weer gelden, nl. geld dat niet wordt uitgegeven gaat terug naar de algemene middelen.

Mevrouw Blom vraagt of deze systematiek vergelijkbaar is met de pakketstudies Verkeer en Vervoer. Soms krijgt ze de indruk dat de gelden voor Wegen moeilijker kunnen worden teruggesluisd naar de algemene middelen, dan de gelden voor Natuur.

Gedeputeerde Krol antwoordt dat dit beslist niet de intentie van G.S. is. De middelen voor het kaderdocument AVP zijn provinciaal geld en bedoeld voor natuur in de brede zin maar ook voor meerdere doelen in het landelijk gebied. Wanneer de provincie in de komende jaren niet in staat zou zijn die middelen te besteden, wat natuurlijk niet te hopen is, dan is herprioritering nodig of gaan de middelen terug naar de algemene middelen, tenzij P.S. daarover een andere afspraak maken. Het is wel van belang dat de provincie de besteding van natuurgelden voor het landelijk gebied kritisch blijft volgen. Er was een tijd waarin het gemakkelijker was om geld voor Wegen te sparen dan voor Natuur, maar dat is inmiddels niet meer aan de orde.

De SP en de PvdA hebben vragen over het beheer gesteld. De kosten voor beheer worden meegenomen in het natuurbeleid 2.0. De provincie Utrecht is ruw geschat € 15 miljoen per jaar kwijt aan het totale beheer. Als gevolg van het Decentralisatieakkoord zal de provincie daarvoor nog maar € 6 miljoen van het rijk ontvangen. Dat zou een structureel tekort van € 9 miljoen opleveren.

Afgesproken is het natuurbeheer in de provincie Utrecht via het nieuwe natuurbeleid kritisch onder de loep te nemen. Niet alle huidige beheertaken kunnen in de toekomst worden voortgezet, gelet op de financiële positie van de provincie. Dat zal ongetwijfeld herprioritering tot gevolg hebben. In de toekomst zal toch rekening moeten worden gehouden met een structureel tekort van enkele miljoenen euro's.

D66 stelde de vraag naar nut en noodzaak om het aantal zienswijzen te meten. Spreker weet dat de subcommissie voor de jaarrekening zich bezighoudt met de indicatoren. Daar wordt afgesproken welke al dan niet in de stukken worden opgenomen. De desbetreffende indicator zegt inhoudelijk inderdaad niet veel. De indicator geeft wel aan hoe vaak de provincie op een bestemmingsplan heeft geïntervenieerd, door middel van het indienen van een zienswijze. Wel zegt het aantal zienswijzen iets over het provinciaal belang dat de provincie bij gemeenten tracht te borgen. Echter, inhoudelijk gezien vindt hij dat er uit deze indicator relatief weinig uit kan worden afgelezen.

Spreker constateert dat de gemeenten erg leunen op externe inhuur om hun bestemmingsplannen op orde te krijgen. Er is sprake van kwaliteitsverlies nu gemeenten onder hoge druk een inhaalslag aan het maken zijn met hun verouderde bestemmingsplannen.

9. Statenvoorstel Integraal Gebiedsontwikkeling IGP 2012-2019, Ruimtelijk Actieprogramma 2012-2015 (RAP 2) en eindevaluatie RAP 1 2008-2011

De heer Kilic laat weten dat de PvdA de integrale gebiedsontwikkeling en het samenbrengen van een aantal projecten en activiteiten in één integraal programma steunt. Hij heeft gelezen dat ieder project apart zal worden geëvalueerd in de verschillende commissies. Op dat moment kan er meer in detail over de inhoud van projecten worden gesproken. Wat betreft de projecten laat hij het volgende weten:

- Project 1, offensief binnenstedelijke woningbouwlocaties. De PvdA wil de nadruk leggen op het vlot trekken van projecten waar het nodig is bv. met behulp van het aanjaagteam dat heel goed functioneert. Graag wil hij daarover meer concrete informatie ontvangen.
- Het project kwaliteitsimpuls werklocaties, kantoorlocaties, leefstand e.d. heeft betrekking op problemen in de provincie en in heel Nederland. Projecten zijn gaande om kantoorlocaties tot woningen om te bouwen. Concreet is zijn vraag hoe die samenwerking met gemeenten gerealiseerd gaat worden.
- Samenwerkingsagenda transformatie herontwikkeling. Actieve participatie door de provincie om projecten vlot te trekken heeft de voorkeur van de PvdA. In welke mate is die actieve rol van de provincie nu ingevuld?
- Wat betreft de kwaliteit van de provinciale en nationale landschappen onderkent spreker wel dat meer wordt ingezet op communicatie, maar dat dit niet leidt tot daadwerkelijke

verbetering van de kwaliteit van de landschappen. Dat vraagt naar het oordeel van de PvdA meer aandacht.

De heer Graaff sluit op hoofdlijnen aan bij de reactie van de PvdA. Het is duidelijk dat er een goede samenhang is tussen IGP en RAP 2. Het is heel goed dat deze stap gemaakt is en dat er is gekozen voor eenduidige mijlpalen, nu alle projecten in vier stappen worden doorlopen. De evaluatie van het RAP 1 geeft goed inzicht in wat er is gedaan en waarom een aantal projecten niet is doorgezet. Vragen heeft zijn fractie over de ontwikkeling bij Woudenberg. Opgemerkt wordt dat de verkeerssituatie daar problematisch is, ook als geen plannen worden uitgevoerd. Er is daar sprake van een veiligheidsprobleem. Het CDA weet dat er inmiddels afspraken met de gemeente Woudenberg zijn gemaakt om dat op te pakken, echter, dat komt niet terug in het IGP en RAP 2. Het CDA vraagt waar die afspraken in terecht zijn gekomen en wat de status van die afspraken voor de verdere uitvoering is.

De heer V.d. Lagemaat kan zich in grote lijnen aansluiten bij de vragen van de voorgaande sprekers. Het gaat hier om een uitwerking van het coalitieakkoord, dus in die zin is er weinig nieuws te verwachten. Het is een goede zaak dat de provincie de binnenstedelijke woningbouw stimuleert. Wel wijst hij erop dat het bouwen binnen rode contouren een verantwoordelijkheid van gemeenten is. Dat geldt ook voor een bestemmingswijziging van leegstaande kantoren. Het is een goede zaak dat dit door de provincie wordt gestimuleerd maar uiteindelijk zullen de gemeenten het moeten doen. Voorts wordt gemeld dat de ontwikkeling van een bedrijventerrein bij Woudenberg nader wordt uitgewerkt en dat dit ook afhangt van de verplaatsing van Primagas. Hij vraagt of daarover inmiddels meer duidelijkheid te geven valt.

Mevrouw Dik laat weten dat de ChristenUnie het belangrijk vindt dat er bij de samenleving en maatschappelijke organisaties draagvlak is voor de rol van de provincie. Tegelijkertijd wil zij het omdraaien: is er bij de provincie draagvlak voor de rol van de samenleving, w.o het bedrijfsleven? In dit verband wil zij graag een initiatief naar voren brengen. Het bedrijfsleven wil de A12 zone gaan ontwikkelen. Zij is benieuwd hoe de gedeputeerde naar dergelijke ontwikkelingen kijkt. De ChristenUnie vindt het belangrijk dat de provincie afstapt van de maakbaarheidgedachte voor zover dat nog leeft. De ChristenUnie ondersteunt van harte de lijn tot integrale gebiedsontwikkeling, samen met partners. Als er meer ruimte aan de samenleving wordt gegeven, bv. aan initiatieven van het bedrijfsleven, dan kan het wellicht een tandje minder met het provinciale budget zodat er geld voor andere zaken over blijft.

In de toelichting bij het statenvoorstel staat een tabel waarin de proceskosten worden genoemd, nl. € 2,2 miljoen voor het RAP en € 350.000 voor integrale gebiedsontwikkeling. Deze bedragen zijn onderdeel van het totaal beschikbare budget van € 16 miljoen. Volgens het besluit wordt er extra geld beschikbaar gesteld voor proceskosten en de dekking wordt gezocht uit de intensiveringsgelden van het coalitieakkoord. De ChristenUnie stelt voor de proceskosten te betalen uit de jaarlijkse budgetten. Wat betreft de intensiveringsgelden van het coalitieakkoord wil de ChristenUnie aanbevelen deze in te zetten voor een duurzame provincie, in het bijzonder voor energietransitie.

Mevrouw Broere leest in dit document het volgende “De provincie moet als krachtig middenbestuur meer integraal en efficiënt gaan werken.” Zij stelt daarbij de vraag hoe lang deze organisatie eigenlijk al bestaat. Voorts wordt aangegeven dat er in de provincie Utrecht ruimte moet zijn voor leefomgeving die duurzaam is en anticipeert op klimaatverandering. Kijkend naar buiten, plaatst zij daarbij een kritische kanttekening. Voorts brengt mevrouw Broere het volgende naar voren:

- Op pag. 7 staat dat er zicht moet komen op de consequenties van bodemdaling voor het grondgebruik op langere termijn. Zij gaat ervan uit dat die informatie en dat inzicht reeds in huis zijn, gelet op de discussies die er over GMN zijn gevoerd.

- Op pag. 8 wordt ingegaan op duurzaam behoud van historische buitenplaatsen. De eigenaren van buitenplaatsen vragen met name om economische maatregelen teneinde buitenplaatsen rendabel te houden en daarmee te onderhouden en behouden. Eén van de eigenaren van een buitenplaats stelde de vraag of de “nee, tenzij” benadering in de PRS kan worden veranderd in “ja, mits”. Zij vraagt hoe G.S. daar tegenaan kijken.
- Naar aanleiding van pag. 13 vraagt mevrouw Broere waarom de provincie geen beleid ontwikkelt ten aanzien van leegstaand winkelvastgoed. Daarvoor is het de hoogste tijd gelet op de vele leegstaande winkelpanden en liquidatieverkoop.
- Bij project 2, duurzame energie goed ingepast, hoopt zij dat de cijfers en de gegevens inzake de enorme kosten en weinig opbrengsten van windmolens daadwerkelijk worden meegenomen.
- Bij project 8, handreiking kwaliteit van kernrandzones, wordt aangegeven dat het resultaat moet zijn een handreiking voor gemeenten voor het opstellen van een brede integrale visie voor de kernrandzones met daarin procesmatige en inhoudelijke aspecten. Zij vindt dat een mager resultaat voor het bedrag van € 150.000.
- Bij het project 9.a, stimulering gebruik kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen, verwijst zij naar de doelstelling, nl. op diverse manieren bekendheid geven aan de kwaliteitsgids. Dit moet € 320.000 gaan kosten. Dat is wel heel veel geld om iets onder de aandacht te brengen.

De heer Balemans wil in zijn algemeenheid aan G.S. meegeven dat gelet moet worden op de juiste fasering wat betreft de vaststelling van plannen en deelplannen. De PRS wordt pas aan het einde van dit jaar vastgesteld terwijl er nu al een onderdeel van de PRS wordt vastgesteld.

In de eindevaluatie komen bepaalde zaken naar voren, bv. dat er beleid moet worden gevoerd door sterkere sturing vooraf. Echter, in een bijlage staat dat de gemeente Amersfoort als gevolg van de crisis het tempo van ontwikkelingen verlaagt terwijl de provincie projecten met snelheid wil uitvoeren. Zij vraagt is hoe dat zich verhoudt tot de sterkere sturing van de provincie. Dit levert wel een spanningsveld op. Zijn vraag is tot hoe ver die sterke sturing van de provincie gaat of worden bij verdere vertraging de RO-instrumenten ingezet?

De heer Thonon laat weten dat D66 achter het idee staat om via de integrale benadering provinciale doelen te behalen en om één budget te maken voor het IGP en het RAP. Zo kunnen er grotere klappen worden gemaakt waaruit de meerwaarde van de provincie kan blijken. Uit de stukken spreekt een grote mate van zorgvuldigheid. Het gaat om grote bedragen en het is een goede zaak dat P.S. de vinger aan de pols kunnen houden met de goedkeuring van het realisatieplan IGP. Er is goed geluisterd naar de commissie en tegemoet is gekomen aan bezwaren die tijdens het werkbezoek aan de buitenplaatsen naar voren kwamen. Dit vult ook voor een groot deel de onduidelijkheid en de vaagheid van de PRS in. Er staan veel handreikingen in die duidelijkheid bieden aan gemeenteambtenaren die met de PRV aan de slag gaan. D66 is het eens met de aanpak en de kaders zoals door G.S. worden voorgesteld. Voorts brengt de heer Thonon het volgende naar voren:

- Het is teleurstellend dat 4 van de 9 projecten in het IGP betrekking hebben op mobiliteit, zoals snelwegen en stations. D66 begrijpt dat het gaat om betere inpassing en het verhogen van de leefbaarheid en dat is voor D66 een belangrijk punt. Aan de andere kant heeft D66 liever dat RO-geld daadwerkelijk wordt ingezet voor projecten als de Kop van Isselt, recreatiezones en de A12 zone. Daar zou het IGP zich vooral op moeten richten. Het budget voor mobiliteit moet worden gebruikt om de leefbaarheid te vergroten.
- In MME is blijkbaar de toezegging gedaan om een onderzoek te doen naar de rol van de provincie op het gebied van detailhandel. In het rapport staat echter dat de provincie voor zichzelf geen grote rol ziet op het gebied van detailhandel. Die uitspraak is prematuur.

- De middelen voor Utrecht-Oost zijn heel laat geprogrammeerd en ingedeeld terwijl de aanleg van de sneltram veel eerder plaatsvindt. De middelen lijken in 2018 en in 2019 als “mosterd na de maaltijd” te komen.
- In het budget wordt een ton euro gereserveerd voor 2016 en dat moet uit het coalitieakkoord 2011-2015 komen. Hij meent dat het college van G.S. niet over zijn graf mag regeren. D66 stelt dan ook voor dit niet te doen.
- Wat betreft de evaluatie, RAP 1, sluit hij zich aan bij het CDA dat dit een nuttige evaluatie is geweest. Daar is lering uit getrokken want elementen komen terug in RAP 2. Zijn vraag is waar RAP 1 de meerwaarde heeft bereikt en wat men daarvan moet terugzien in RAP 2. Wat is er gedaan met RAP 1 wat eigenlijk anders niet gedaan had kunnen worden?
- Kan het College van G.S. toezeggen dat er geen campagne à la “Het is lekkerder in het landschap” meer wordt gedaan? Dat geld kan beter worden ingezet op de transformatie van kantoren.
- RAP 2 komt tegemoet aan de bezwaren van de commissie over de onduidelijkheden in de PRS. Dit brengt meer scherpheid aan in de PRS en daar is zeker behoefte aan. Aansluitend aan de VVD constateert ook D66 dat de volgorde nu wordt omgedraaid: eerst wordt het RAP vastgesteld terwijl de PRS nog moet worden vastgesteld. D66 steunt de aanpak van het RAP, echter, dat wil niet zeggen dat D66 automatisch de PRS steunt.
- Bij de projecten Optimale Inpassing van Infrastructuur en Ervenconsulentschap vraagt zijn fractie zich af of daar behoefte aan is. Spreker krijgt wel eens de indruk dat de provincie nog steeds het maakbaarheids ideaal koestert. Graag hoort hij daar meer over.
- Blij is D66 met de inzet op de kantorenmarkt. Wel is de vraag hoe dat met de kadernota wordt afgestemd. Is er cumulatie van budget mogelijk zodat kadernota-geld en RAP-geld nog effectiever kan worden ingezet?
- D66 begrijpt niet dat de provincie Utrecht inzet op ruimtelijk ontwikkelingsgeld voor Foodvalley. Foodvalley heeft betrekking op de economische samenwerking tussen gemeenten, provincies en regio's en niet zozeer om ruimtelijke inpassing. Hij vraagt hoe G.S. daar tegenaan kijkt.

De heer Bekkers complimenteert G.S. met de koppeling tussen IGP en het RAP. Het is goed dat er alvast wordt vooruitgelopen op de PRS en dat de peilers van de PRS met deze nieuwe plannen worden verbonden. Voorts brengt hij het volgende naar voren:

- Wat betreft Foodvalley vraagt GroenLinks zich af waarom de provincie terzake een eigen visie moet ontwikkelen, aangezien Foodvalley een samenwerkingsproject is.
- De multifunctionele oplossingen komen wel aan bod in de PRS, maar niet in de actieplannen als vraagstuk op zich. Hij vraagt de gedeputeerde hoe de provincie kan bijdragen aan de complexiteit van multifunctionele oplossingen.
- Spreker verwijst naar de ruimtelijke agenda gemeenten. In de PRS worden de ruimtelijke belangen van de provincie helder verwoord zodat vooraf duidelijk is waaraan moet worden voldaan. De beschrijving van project nr. 6, ruimtelijke agenda gemeenten, lijkt vooral een bureaucratisch proces te zijn. Navraag bij ambtenaren leverde op dat het wel degelijk om inhoudelijke vraagstukken over concrete plekken moet gaan. Het gaat hier niet om een algemene samenwerkingsagenda. Hij vraagt hoe dat vorm moet krijgen in deze beschrijving.
- GroenLinks vraagt of er een manier is om meer toegankelijkheid voor inwoners te creëren, daar waar iets aan de hand is en waar sprake is van een provinciaal belang. Ook inwoners zouden de mogelijkheid moeten krijgen een vraagstuk rond een provinciale weg of een ander provinciaal bezit, bij de provincie aan te kaarten wanneer zij daarvoor een multifunctionele oplossingen weten.

De heer Duquesnoy vindt de financiële ontschotting tussen het RAP en het IGP van groot belang. Het realiteitsgehalte van het RAP lijkt hem groot terwijl het IGP vooral projecten bevat waarvan de uitvoering lange tijd zal duren. De heer Balemans noemde al de mogelijkheid dat bepaalde gemeenten zoals Amersfoort het tempo in het IGP niet kunnen bijbenen. Dat geldt ook voor station Driebergen/Zeist, Hof van Breukelen en ook Hart van de Heuvelrug begint zo'n voorbeeld te worden. Er zijn wel grote visies maar als gevolg van de crisis wil het allemaal niet echt lukken. In het stuk staat dat er voor de grote projecten moet worden gespaard. Betekent dit dat er minder geld overblijft voor ontwikkelingen die wel uitvoerbaar zijn? De SP vraagt of er daardoor zaken in de knel kunnen komen. Van de ChristenUnie begrijpt hij nu dat er niet voor de A12 zone moet worden gespaard omdat het bedrijfsleven die zone wil gaan ontwikkelen. Daardoor blijft er wellicht geld over om samen met gemeenten nuttige zaken uit te voeren.

Gedeputeerde Krol memoreert dat er in het coalitieakkoord middelen beschikbaar zijn gesteld voor het RAP en voor de gebiedsontwikkeling, het gaat hier om de zgn. intensiveringsmiddelen. De coalitie heeft afgesproken dat er in de coalitieperiode wat betreft het RAP, waarvoor wel incidenteel geld beschikbaar is, en voor gebiedsontwikkeling, structurele maatregelen nodig zijn. Binnen dat kader moet zich alles voltrekken. Wanneer er kosten moeten worden gemaakt voor het proces, dan moet dat binnen het beschikbare budget worden betaald. Projecten als Hart voor de Heuvelrug, Driebergen/Zeist en Hof van Breukelen hebben niet te lijden onder een IGP en een RAP 2; die projecten kunnen daar voordeel van hebben. Echter, het budget zal bij lange na niet voldoende zijn voor de zeer langjarige gebiedsontwikkelingstrajecten. Om die reden heeft het college van G.S. besloten de systematiek te veranderen zodat er nu een substantieel budget is ontstaan voor substantiële projecten. Wanneer projecten zich in een realisatiefase bevinden, zal daarover opnieuw het gesprek met P.S. worden gevoerd. Het is ook een middel om integraal te werken. Er gaan stemmen op dat ruimtelijke ordeningsgeld niet aan infrastructuur mag worden besteed. Echter, integraal werken betekent dat projecten bij een weg of een OV-knooppunt kunnen samenhangen met gebiedsontwikkelingen en ruimtelijke vragen; dan is het zaak dat de provincie dat integraal gaat oppakken. Zo wordt de ruimtelijke inpassing van grote opgaven een provinciale integrale opgave. Wanneer er in Driebergen/Zeist een spoorwegverbreding plaatsvindt maar ook een gebiedsontwikkeling terwijl er extra kwaliteit kan worden geleverd als gevolg van provinciale middelen, dan zal hij het projectvoorstel aan deze commissie voorleggen. Het is de bedoeling dat P.S. per project gaan beoordelen of kwaliteitsdoelstellingen daadwerkelijk worden gediend. Spreker geeft vervolgens aan dat in de commissie MME nadrukkelijk aandacht is gevraagd voor de problemen in het commerciële vastgoed. Dat betekent dat het beleid op dit punt moet worden aangepast; dat zal ook in deze notitie tot uitdrukking worden gebracht.

De heer Thonon wees op een ton euro in 2016; hij meent dat dit dan bij de begroting 2015 moet worden vastgesteld, na de collegewisseling. Hij onderschrijft dat dit eigenlijk niet wenselijk is en zegt toe dit te zullen nagaan. Wel is het voordeel van structureel geld dat dit er ook nog in 2016 hoort te zijn, tenzij P.S. anders besluiten.

Gevraagd is naar de meerwaarde van RAP 1. Spreker is van oordeel dat RAP 1 abstracte geformuleerde provinciale beleidsdoelstellingen als "mooier" of "samen" heeft geconcretiseerd in relatie tot gemeenten. In RAP 2 en het IGP worden intenties gekoppeld aan het daadwerkelijk handen en voeten geven van beleid. Het is duidelijk dat het handen en voeten geven meestal samen met andere partners moet gebeuren. Hij is blij met de fracties die lieten weten dat altijd samenwerking met maatschappelijke partners, gemeenten, burgers nodig is om tot realisatie van beleid te kunnen komen. De provincie kan de binnenstedelijke woningbouwproblemen, de leegstand in winkels of kwaliteit van onze landschappen niet alleen oppakken.

De VVD vroeg hoe de provincie gaat handelen wanneer alle andere partners in IGP en RAP "langdurig op hun handen zouden zitten". Dat zou betekenen dat het RAP en het IGP niet kunnen functioneren. Overigens is dit een theoretisch antwoord.

De heer Balemans gaat ervan uit dat er in het kader van het RAP aan het begin concrete afspraken over de projecten worden gemaakt. G.S. willen sterkere sturing in de aanloop en tijdens het project. Wat gebeurt er dan wanneer gemeenten lopende het project niet meer actief willen meewerken?

Gedeputeerde Krol antwoordt dat wanneer de andere partij (die ook de handen en voeten zijn, naast die van de provincie Utrecht) niets meer wil, het moeilijk is een project voor elkaar te krijgen. De provincie kan ten aanzien van de binnenstedelijke woningbouw zonder medewerking van corporaties en gemeenten niets beginnen. Wanneer er in Ruimte voor de Lek een nationaal vraagstuk speelt dat moet worden opgelost, en daarvoor wordt een provinciaal Inpassingsplan opgesteld, dan kan dat plan theoretisch worden geforceerd. Er zijn voorbeelden waarbij een overheid zonder samenwerkingspartners kan doormarcheren. Echter, het gaat hier om integrale gebiedsontwikkeling van Hart van de Heuvelrug en de A12 zone en daarvoor zijn alle gebiedspartners nodig. Wanneer dat speelveld er niet is, dan is een gebiedsontwikkelingstraject kansloos. Terecht werd opgemerkt dat de wereld niet maakbaar is; de provinciale overheid kan de wereld maar ten dele maken. Die rol moet wel met verve worden opgepakt maar als partners echt niet willen, dan wordt het erg moeilijk.

De heer Balemans constateert dat de sterke sturing door de provincie meer een wens is dan dat dit afdwingbaar is. Dit wordt door gedeputeerde Krol wel beaamd. Sterke sturing vooraf zegt vooral iets over hetgeen de provincie heel graag wil bereiken. Wanneer de partners dat anders zien, dan worden de realisatiemogelijkheden kleiner.

Gedeputeerde Krol bevestigt voorts dat er geen campagnes meer worden gedaan zoals “Lekkerder in het landschap”. Hij vond dat wel een mooie campagne maar gelet op de filosofie in RAP 2 en IGP zou dat beter met anderen kunnen worden opgepakt. Deze campagne heeft geleerd dat de provincie minder eenzijdig het gebied moet benaderen maar meer met anderen moet samenwerken.

Vragen zijn er gesteld over Foodvalley. Spreker verduidelijkt dat er daarvan twee zijn:

- de economische samenwerking Foodvalley tussen de universiteit en bedrijven
- de bestuurlijke samenwerking van een aantal gemeenten over de provinciegrenzen van Utrecht en Gelderland heen. Het gaat concreet om de voormalige WGR-samenwerking in Zuid Oost Utrecht die nu Foodvalley heet. Daar speelt een aantal ruimtelijke vraagstukken over provinciegrenzen heen. Die zijn nu nog onbenoemd. Er is nog geen visie voor het gebied Zuid Oost Utrecht ontwikkeld. In voorliggend document wordt met Foodvalley de bestuurlijke samenwerking bedoeld.

Spreker staat positief tegenover het voorstel van GroenLinks om ook burgers de gelegenheid te bieden suggesties aan te dragen waar het gaat om de ruimtelijke agenda gemeenten. Wanneer bewoners goede ideeën aan de provincie voorleggen, dan is het belangrijk dat de provincie de gemeenten daarvoor weet te interesseren. Een voorbeeld daarvan is het stationskwartier in Veenendaal. Dat is een voorbeeld van een project waarbij bewoners de provincie op vraagstukken hebben geattendeerd en waarin gezamenlijk in wordt bewogen.

De SGP stelde de vraag of binnenstedelijke woningbouw wel een verantwoordelijkheid is van de provincie. G.S. zijn van oordeel dat de binnenstedelijke opgave van provinciaal belang is omdat dit bespaart op de kostbare buitenruimte in de provincie. De kostbare buitenruimte is ook van belang voor cultuur en natuur en maakt Utrecht ook economisch sterker. Dat is de ratio om als provinciale overheid aan de binnenstedelijke opgave te werken. Echter, zelf realiseert de provincie niet één binnenstedelijke woning, zodat er altijd in partnerschap moet worden gewerkt. Gemeenten stellen het zeer op prijs wanneer de provincie ondersteuning biedt in de vorm van kennis, kunde, expertise, aanjaagteam en soms ook met geld of creatieve arrangementen teneinde de complexe binnenstedelijke opgave vlot te trekken.

Gedeputeerde De Vries komt terug op de vraag over Primagas in Woudenberg. Deze kwestie loopt al lang en is opgepakt met het Fonds uitplaatsing hinderlijke bedrijven. De provincie staat op het punt met Primagas een convenant te sluiten over de uitkoop van dit bedrijf. Per 1 januari 2015 zal de

locatie kunnen worden herontwikkeld. Enerzijds wordt daarmee de milieucirkel weggenomen terwijl er anderzijds mogelijkheden komen voor de herontwikkeling van het gebied. In het kader van de revitalisering bedrijventerreinen wordt met Woudenberg zo mogelijk afgesproken dat eerst de revitalisering van de vrijgekomen gebieden wordt aangepakt zodat er niet perse nieuwe hectares bedrijventerrein behoeven te worden uitgegeven.

Gedeputeerde Krol laat weten dat er met Woudenberg wel afspraken zijn gemaakt over de infraproblematiek. Eerst ging het over 1000 woningen. Inmiddels is er een vervolgonderzoek uitgevoerd door de provincie en de regio in het kader van de zgn. Bajonetstudie. De gemeente kijkt naar andere mogelijkheden van ontsluiting van de wijk. De afspraken die in het kader met Woudenberg en Primagas over de verkeersproblematiek worden gemaakt zullen t.z.t. worden uitgevoerd, echter, niet in dit kader. Om die reden zijn die afspraken niet in dit document terug te vinden.

Terugkomend op de opmerkingen van de ChristenUnie over de A12 zone, merkt gedeputeerde Krol op dat de A12 zone vele spelers kent zoals RWS, de gemeenten Utrecht en Nieuwegein, provincie en BRU. Niet alle partners geven evenveel prioriteit aan het project A12 zone. De stad Utrecht is bezorgd dat een te snelle ontwikkeling gaat interveniëren met complexe woningbouwlocaties, zoals de afronding van Leidsche Rijn en Rijnenburg. De KvK heeft het initiatief genomen om na te gaan of bedrijven en maatschappelijke partners in de A12 zone grote stappen kunnen maken, echter, er moet altijd sprake zijn van een integrale gebiedsoplossing. Daarvoor is altijd de medewerking van de provincie, beide gemeenten en het bedrijfsleven nodig. Het kabinet vindt de A12 zone nog steeds een interessant project maar voor de ontwikkeling van de A12 zone is zeer veel geld nodig. Het gaat hier om een enorme gebiedsontwikkeling met een complexe infrapoot die uitermate kostbaar zal zijn. Hij zal erg verheugd zijn wanneer een plan van de KVK zal leiden tot meer betrokkenheid van ondernemers in het gebied. Echter, rijksmiddelen en provinciale middelen zullen hoe dan ook noodzakelijk blijven. De veronderstelling dat een ontwikkeling door het bedrijfsleven mogelijk minder geld zal gaan kosten lijkt hem niet realistisch.

De PVV vroeg of er in het kader van de landgoederen in de PRS melding kan worden gemaakt van “ja, mits” in plaats van “nee, tenzij”. De term “nee, tenzij” heeft een koppeling met de EHS en het is niet mogelijk die term te wijzigen. Overigens wordt er met de landgoederen vanuit het gedachtegoed “ja, mits” gewerkt. De PvdA vroeg naar de provinciale aanpak ten aanzien van kantoren, bedrijventerreinen, binnenstedelijke woningbouw en de kwaliteit van de landschappen. De kwaliteit van de landschappen kan in de PRV worden opgeschreven maar daarmee is het nog niet geregeld. Anderen zijn daarvoor nodig. Bij de kwaliteitgids Utrechtse landschappen gaat het meer over het vertellen, uitleggen en het ambassadeurschap dan over het regelen. Daarvoor is het genoemde budget bedoeld.

De heer Duquesnoy vindt het gunstig eerst geld te sparen en dan later aan de A12 zone te besteden. Spreker verwijst voorts, even als de gedeputeerde, naar stationsgebied Driebergen/Zeist waar besloten is geen fietstunnel aan te leggen. De besparing van € 2 miljoen zou ook ten goede kunnen komen aan de A12 zone. Wanneer de A12 zone niet door de stad komt, omdat eerst Rijnenburg moet worden afgerond, is het bedrag voor niets gespaard. Dat lijkt een zeker risico op te leveren, maar in het voorstel zelf is het beter geformuleerd. Daarmee kan de SP wel instemmen.

De heer Thonon verwijst eveneens naar Driebergen/Zeist. Een bedrag van € 5 miljoen komt uit het mobiliteitsbudget. Een goede ruimtelijke inpassing, ook voor de leefbaarheid van het gebied, is een provinciale taak. Hij gaat ervan uit dat dit gedaan wordt vanuit mobiliteit, ook een kerntaak van de provincie Utrecht. Zijn vraag is wat het IGP-geld in dat kader nog kan toevoegen. Hij heeft de indruk dat dit geld veel beter kan worden ingezet voor projecten waar de provincie samen met stakeholders aan werkt, zoals recreatie, woningbouw, RODS, de recreatiezones, agrarische

bestemmingen e.d. D66 vraagt of het kadernotageld voor de binnenstedelijke woningbouw en het IGP geld bij elkaar kan worden gevoegd, zodat de provincie daarmee nog meer toegevoegde waarde kan creëren.

Gedeputeerde Krol antwoordt dat in het kader van IGP en RAP toevoegingen plaatsvinden die elders ook al geregeld zijn. Daarmee wordt duidelijk dat het gaat om “integrale portefeuillehouder-overstijgende thema’s”. In overleg met P.S. kan er met middelen worden geschoven mits daarmee een belangrijk provinciaal doel gediend wordt. Wanneer G.S. aan P.S. een voorstel zouden voorleggen over Driebergen/Zeist, dan moet in dat voorstel worden onderbouwd dat er op grond van criteria ten aanzien van inpassing, kwaliteit, leefbaarheid en recreatie toevoegingen zijn gedaan die rechtvaardigen dat daar middelen voor worden ingezet. Wanneer de provincie uitsluitend zou meebetalen aan een reeds bestaand plan, kan er onvoldoende meerwaarde worden gecreëerd. Wanneer het fietstunneltje voor recreatie, leefbaarheid en veiligheid toch zou zijn aangelegd, dan was dat een mooi integraal voorbeeld voor de inzet van provinciale middelen geweest, immers, het dient dan provinciale belangen.

Voorts licht de gedeputeerde toe dat sparen lange tijd een foute term is geweest; dat werd in het provinciehuis veelal aan een onderbestedingsdiscussie gekoppeld. In dit geval betekent sparen concreet dat, gezien de schaarse publieke middelen, geld een paar jaar bij elkaar moet worden gelegd om belangrijke projecten en provinciale doelen te kunnen realiseren. Dat gaat dan niet ten nadele van andere projecten. Die systematiek voorkomt ook dat het budget aan het einde van het jaar snel moet worden besteed of moet terugvloeien naar de algemene middelen. Dit is een nieuw denken passend bij de integrale benadering van de provincie.

Op de vraag van de heer Bekkers of de ruimtelijke agenda van gemeenten gaat over concrete opgaven in gebieden en of in de uitvoering ook gekeken wordt of ook omwonenden verbeteringsuggesties kunnen aandragen, antwoordt gedeputeerde Krol dat hij deze vraag reeds bevestigend heeft beantwoord.

De voorzitter constateert vervolgens dat dit voorstel als sterstuk aan P.S. zal worden gepresenteerd.

10. Statenbrief Startnotitie Natuurbeleid 2.0

De voorzitter geeft het woord aan inspreker Van Ommeren, voorzitter van het gewest Utrecht van de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging.

De heer Van Ommeren licht toe dat de KNJV, gewest Utrecht, aanwezig is in de Faunabeheereenheid (FBE) die het faunabeheerplan uitvoert dat door P.S. in 2004 is vastgesteld. Ook is de FBE uitvoerend in de organisatie van de wildbeheereenheden. De commissie RGW gaat zo spreken over de statenbrief startnotitie natuurbeleid 2.0 omdat het natuurbeleid grotendeels decentraliseert en dit een kerntaak van de provincie is geworden. Tegelijkertijd is er minder rijksgeld voor het natuurbeleid. De notitie natuurbeleid 2.0 beoogt invulling te geven aan die veranderingen. Mooie natuur, die rijk is aan soorten, wil iedereen. Soms heeft een succesvol natuurbeleid ook een keerzijde. Agrariërs en recreatieondernemers in Utrecht ondervinden veel schade en overlast door het grote aantal ganzen. In april van dit jaar zijn er alleen al in Utrecht meer dan 15000 ganzen geteld en hun aantal blijft jaarlijks toenemen. Ook de verkeersveiligheid op de Utrechtse Heuvelrug staat door het toenemend aantal reeën onder druk. Jaarlijks worden er vele honderden reeën dood gereden met gevaar voor mens en dier. Ook wijst spreker op de ontwikkeling rond de wilde varkens in Zuid Oost Utrecht en de damhertenproblematiek. De notitie Natuurbeleid 2.0 moet antwoord op deze vraagstukken geven. Echter, dat doet de notitie niet. Spreker wil het hebben over de dingen die niet in de notitie staan. Spreker verwijst naar pag. 18, hoofdstuk 5.4, nieuwe taken. De bekostiging van het Faunafonds is zo’n nieuwe taak. Dit fonds werd voorheen door het rijk gevoed en is o.a. bedoeld voor het betalen van schades die burgers lijden omdat wettelijk beschermde dieren hun

gewassen of zaaigoed opeten. Door het decentralisatieakkoord wordt dat vanaf nu ook een provinciale verantwoordelijkheid. Er valt wel wat voor de provincie te kiezen. Het ene uiterste is het volledig beschermen van de schadeveroorzakende dieren en daardoor alle ontstane schade te vergoeden en het andere uiterste is het zoveel mogelijk voorkomen van deze schade door het toepassen van de middelen die de rijksoverheid de provincie ten dienste stelt. Onder het huidige natuurbeleid maakten G.S. slechts beperkt gebruik van wettelijke mogelijkheden om zoveel mogelijk schade te voorkomen. De inzet van de gekozen wettelijke instrumenten waarmee nu wordt getracht zoveel mogelijk schade te voorkomen, kan veel slimmer en beter. Tevens hebben P.S. weerkrachtiger wettelijke instrumenten in de gereedschapskist om deze problematiek beter het hoofd te kunnen bieden en vele schade-uitkeringen in de toekomst te besparen. Met de juiste keuze zal ook het aantal rechtszaken drastisch afnemen. De ambtelijke organisatie kan in dat geval flink wat uren besparen die nu jaarlijks wordt besteed aan overleg, het verlenen van ontheffing en het voeren van rechtszaken over deze schades. Om zover te komen is het wel nodig dat er out of the box wordt gedacht en oude denkpatronen door nieuwe inzichten worden vervangen. P.S. moeten goed informatie krijgen over soorten en over schadeveroorzakende dieren, de hoogte van de huidige schades, de prognose van de toekomstige schade bij ongewijzigd beleid en alle wettelijke keuzemogelijkheden om deze schade al dan niet te voorkomen. De uitkomst van deze discussie is voor P.S. van belang om te kunnen bepalen hoeveel geld er in het Faunafonds beschikbaar moet worden gesteld om dergelijke schades te kunnen of willen betalen. De KNJV adviseert de provincie een commissie uit zijn midden te benoemen die samen met de belangrijkste stakeholders op dit gebied deze out of the box discussie wil voeren om daarna met goede adviezen te komen. De KNJV is bereid zijn kennis en kunde aan te bieden wanneer tot een dergelijk initiatief wordt besloten. Kort en goed wordt de provincie gevraagd een richtinggevend advies voor de uitwerking uit te brengen. Gekozen kan worden tussen het betalen van schade of zoveel mogelijk schade voorkomen.

De voorzitter geeft de commissie gelegenheid vragen aan de inspreker te stellen.

De heer V.d. Lagemaat komt terug op de ganzenproblematiek. Hij heeft begrepen dat juist de KNJV uit het overleg is gestapt omdat ze geen behoefte had al die ganzen af te schieten daar dit volgens de KNVJ maatschappelijk niet verantwoord was. Hij vraagt of de KNJV bereid is die rol weer op te pakken. Aangegeven werd dat de provincie de wettelijke middelen beperkt gebruikt en dat dit beter kan om schades te voorkomen. Dienaangaande vraagt hij om een toelichting.

De heer Bekkers memoreert dat de provincie onlangs beleid voor de grote hoefdieren heeft vastgesteld. Daarin werden de kosten overwogen betreffende de schadevergoeding. Zijn vraag is wat het belang is van de KNJV in deze; welk belang wordt met deze inspraak gediend?

De heer Van Ommeren antwoordt de heer V.d. Lagemaat dat de KNJV vorig jaar november uit de G7 is gestapt. Het gaat hier om organisaties die zich met de ganzenproblematiek in Nederland bezighouden. De KNJV meende dat de maatregelen tot afschot van ganzen op die manier niet uitvoerbaar zouden zijn. Dat heeft binnen de vereniging veel discussie opgeleverd. Eensgezind heeft de vereniging toen gesteld daarmee niet akkoord te gaan. Wel is er nog steeds contact met de verschillende disciplines uit de G7.

Voorts licht de heer Van Ommeren toe dat de KNJV ervoor pleit ontheffingen en toewijzingen te vergemakkelijken om de uitvoerders in staat te stellen het plan op een makkelijker manier uit te voeren. Het gaat hier tenslotte om een gemeenschappelijk probleem. Het is niet plezierig om een gans, een prachtige vogel, zo te lijf te gaan. De ontheffingenserie maakt het de uitvoerders heel moeilijk om de mensen gemotiveerd te houden om uitvoering te geven aan het faunabeheerplan. Terugkomend op de opmerkingen van de heer Bekkers, licht de heer Van Ommeren toe dat de KNJV onderdeel is van de hele aanpak ten aanzien van natuurbehoud en natuur beleven. De KNJV

wil hier positief in meedenken, dat hoeft niet alleen met het geweer maar kan ook op andere wijze gestalte krijgen. De KNJV staat op het standpunt dat voorkomen beter is dan de huidige schadebestrijding die iedereen tegen de borst stuit.

De heer Dekkers vroeg uit welk belang de KNJV hier inspreekt. De heer Van Ommeren antwoordt dat de huidige aanpak praktisch onuitvoerbaar is. Men is aan zeer veel complexe regels gebonden. De provincie wordt nu gevraagd om in het kader van de nieuwe Wet Natuur en het Faunabeheerplan een en ander als een gemeenschappelijk probleem te zien en de uitvoerders de kans te bieden taken uit te voeren op een meer eenvoudige, doch correcte en weidelijke manier.

De voorzitter dankt de spreker voor zijn inbreng.

De heer Duquesnoy laat weten dat hij eerst het PCL advies heeft doorgenomen en daarna de startnotitie Natuurbeleid. De PCL stelt dat de provincie de kijkrichtingen teveel koppelt aan de wensen. Spreker heeft dat niet terug kunnen vinden.

De SP is blij met de startnotitie Natuurbeleid. Tevreden is hij over het kader op pag. 5 waarin wordt aangegeven dat de focus van het nieuwe natuurbeleid moet liggen op de vitale natuur, behoud van biodiversiteit, beleefbare natuur met kwaliteit en meer aandacht voor de functies van natuur voor de Utrechtse burger. Spreker is van mening dat 2 en 3 beter zouden kunnen worden omgedraaid als nr. 2.a en 2.b. Met die aantekeningen vindt de SP dit een goede visie. In punt 3 wordt opgemerkt dat er meer aandacht voor de functies van natuur nodig is. Dat riep bij hem Tom Bade in herinnering, die het boek "het geld groeit op de Utrechtse Heuvelrug" heeft geschreven. Daarin staat dat natuur belangrijk is voor het totale welzijn van de mens en dus goede zorg vereist. In de startnotitie Natuurbeleid heeft hij niet gelezen wat de provincie niet meer gaat doen.

De SP is positief over de startnotitie Natuurbeleid.

De heer Bekkers laat weten dat GroenLinks zich in de thema's van deze notitie kan vinden. Hij wil een aantal zaken aan G.S. meegeven voor nadere uitwerking.

In het PCL advies wordt een kanttekening geplaatst bij het bureaucratische taalgebruik. Spreker vindt dat het natuurbeleid 2.0 moet worden aangegrepen om ingewikkelde termen in het natuurbeleid eenvoudiger te presenteren. Trouwlezers pleiten er bv. voor om de term EHS te veranderen in nationaal natuur netwerk. Natuurbeleid moet door mensen worden begrepen zodat ze zich daarmee kunnen verbinden. De provincie heeft die ambitie ook wel maar het is goed het PCL advies ter harte te nemen. Hij mist in de notitie de communicatie over het belang van natuur en biodiversiteit. Dat moet in de uitwerking meer aandacht krijgen. De vraag is hoe de inspanning van de provincie ten aanzien van deze kerntaak gepaard kan gaan met herkenbaarheid voor mensen waarom natuur zo belangrijk is.

In deze nota wordt niet werkelijk ingegaan op integrale gebiedsontwikkeling. Het is goed na te gaan op welke wijze natuurdoelen verbonden kunnen worden met integrale gebiedsontwikkeling. Zojuist werd ingegaan op Driebergen/Zeist; dat zou bv. een poort kunnen zijn voor de natuur. Ook kan worden nagegaan hoe bij de ontwikkeling van bedrijventerrein of woningbouw er ook een natuurlijke dooradering kan plaatsvinden, passend bij het idee van een kleinere EHS. Dat geeft meer natuurmogelijkheden in de omringende gebieden. Op pag. 13 wordt gevraagd naar prioritering bij onvoldoende middelen. GroenLinks is van mening dat de rijksmiddelen bestemd zijn voor de internationale verplichtingen. Genuanceerder kan worden gekeken naar de bestemming van de eigen middelen. De nadruk zou moeten liggen op beleefbaarheid en nut voor de Utrechtse inwoner. Een combinatie tussen beide zou mooi zijn. Niet perse hoeven de eigen provinciale middelen altijd voor internationale verplichtingen te worden ingezet. Het agrarisch natuurbeheer buiten de EHS is complex. Dat zou naar de rijksoverheid gaan, echter, GroenLinks vindt dat niet handig en vindt het beter ook die taak bij de provincies onder te brengen. Op pag. 18 lijkt een regierol voor de provincie te zijn weggelegd wat betreft wegennetwerk, afspraken met agrariërs, de faunabeheereenheid e.d.

Een regierol voor de provincie is passend maar dan bij voorkeur vergezeld van gedecentraliseerde bevoegdheden en middelen. Hij vraagt of weidevogelbeheer ook een rijkstaak gaat worden; zo ja, dan lijkt dat bepaald onwenselijk.

De heer Boerkamp constateert dat de financiële uitwerking van het Lente Akkoord in deze nota wat achterhaald is. Rijk en provincies richten een organisatie op voor de zgn. beautycontest. Hij vraagt de gedeputeerde daar actief aan deel te nemen om de kansen voor Utrecht te grijpen. Voorts stelt hij de volgende vragen:

- Welke prioriteit stelt de provincie ten aanzien van de middelen voor natuurontwikkeling. Durft de provincie uit te spreken dat het eigen geld bij voorkeur niet wordt ingezet voor internationale verplichtingen omdat dit een verantwoordelijkheid is van het rijk?
- Welke gebieden zijn door de provincie Utrecht aangemeld voor de EHS richting het IPO?
- Qua prioriteitstelling wil D66 de beleefbaarheid voorop stellen. Het is belangrijk draagvlak te houden voor natuurontwikkelingen. In die zin sluit hij zich aan bij de opmerking van GroenLinks. Heel vaak wordt natuurontwikkeling niet herkend of als zodanig beleefd.
- Prioriteit moet er worden gegeven aan inrichting en beheer van de gronden.
- Er zijn kijkrichtingen geformuleerd maar vitale natuur en beleefbare natuur worden aan elkaar gekoppeld. Echter, de Natura 2000 gebieden zijn zo kwetsbaar dat uitsluitend over vitale natuur moet worden gesproken; beleefbaar komt dan op het tweede plan.
- In kwetsbare natuurgebieden kan worden nagegaan of groene zones breder c.q. robuuster kunnen worden met behulp van agrarisch natuurbeheer.
- Wat betreft de natuurwaarden buiten de EHS: wanneer wordt gesteld dat de EHS niet kan functioneren zonder natuurwaarden in omliggende gebieden, dan ligt daar een verantwoordelijkheid voor de provincie. D66 ziet hier voor de provincie een combinatie van een regierol, investeren in kennis en opleiding en waar nodig de inzet van AVP geld als smeerolie voor gebiedsontwikkeling.
- In de notitie mist hij de actieve benadering van de provincie, zo mogelijk in samenwerking met andere provincies, richting Den Haag en Brussel om invloed uit te oefenen op de gewenste natuurontwikkeling. Vragen heeft hij ook over de toekomst van het GLB; hoe wordt tegen de 7% norm aangekeken en de mogelijkheid tot collectieve ondersteuning? Hoe wordt tegen de vervallen rijksdoelen aangekeken? Spreker doelt in dit verband op de nationale parken en landschappen. Het is belangrijk deze te behouden maar dan vooral vanuit de regie en coördinatierol. Zoals in het coalitieakkoord staat, wil de provincie het toerisme vooral aan de gebieden zelf overlaten.
- Als algemeen aandachtspunt voor dit stuk noemt hij het ontbreken van de baten van het natuurbeleid, terwijl dat uitermate belangrijk is.

De heer Scherer begrijpt dat de Natura 2000 gebieden als kijkrichting voor D66 meer vitaal dan beleefbaar zijn. Vindt D66 dat men maar niet in de Natura 2000 gebieden moet komen?

De heer Boerkamp antwoordt dat hij dat niet bedoelde te zeggen. Hij heeft willen zeggen dat de natuur in die gebieden extra kwetsbaar kan zijn. In dat geval moet de beleefbaarheid op het tweede plan komen.

De heer Weierink constateert dat de korting op de rijks gelden de provincie wel voor problemen stelt. Wel is het positief dat de provincie het beheer heeft gekregen over de natuur, dichtbij de mensen. D66 vindt dat een winstpunt. In de notitie wordt de vraag gesteld of P.S. zich kunnen herkennen in de thematiek en in de koersbepaling. In die zin vond hij de email van de voorzitter erg verduidelijkend. Het advies van de PCL bevatte interessante aanbevelingen vooral over haalbaarheid en betaalbaarheid. De provincie heeft nu teweinig financiële middelen om goed te kunnen beheren. De oplossing van dat probleem wordt helaas niet in deze nota geschetst. Er wordt vanuit bestaande

structuren gedacht terwijl er juist out of the box moet worden gedacht, zoals de inspreker bepleitte. Spreker heeft daar ook voor gepleit bij de behandeling van de nota grote hoefdieren en het beheer van ganzen. Melding maakt hij van een artikel in het Financieel Dagblad over de privatisering van Staatsbosbeheer. De vraag is welke financieringsvormen er worden gezocht voor de toekomst van de Utrechtse natuur. Hoe blijft dat betaalbaar zonder dat de provincie daar al te veel eigen middelen voor inzet? Het rijk is in eerste instantie verantwoordelijk voor de internationale verplichtingen maar laat tegelijkertijd de uitvoering daarvan over aan de provincies. Dat baart de VVD wel zorgen. De Natura 2000 problematiek speelt een rol en de vraag is hoever grenzen moeten worden opgerekt. Toch moeten er economische activiteiten mogelijk zijn, juist om de natuur betaalbaar te houden. Wat de VVD betreft moet de werkingssfeer van Natura 2000 niet zodanig worden, dat er weinig meer mogelijk is. De Natura 2000 gebieden zijn juist belangrijke trekkers. In de nota staat dat vooral de beleefbaarheid van natuur centraal moet staan. Dat is op zich een goede zaak maar mag er niet toe leiden dat de natuur wordt geëxploiteerd en alleen nog maar een toeristische attractie wordt. Door de KNJV werd aangegeven dat men in Utrecht “struikelt over herten, reeën en zwijnen”. Steeds moet worden bezien wat voor deze provincie passend is en wat haalbaar en betaalbaar is.

Op vragen van mevrouw Blom, verduidelijkt de heer Weierink dat er in deze nota gevraagd wordt naar toekomstscenario's. De VVD is van mening dat goed bewaakt moet worden tot hoever men moet gaan met de wilstand in Utrecht. De KNJV schetste zojuist de problemen rond de aanrijdingen met reeën. Dat moet in de gaten worden gehouden bij de verdere ontwikkeling van het natuurbeleid. De PCL gaf aan dat de verregaande verzakelijking in het natuurbeleid kansen biedt. De VVD ondersteunt die opmerking. In de decentralisatie doet zich echter het risico voor dat iedere provincie een eigen natuurbeleid gaat voeren, zonder onderlinge afstemming. De VVD maakt zich daar zorgen over. Eenheid van beleid moet door de provincies worden gehandhaafd. Hij vraagt hiervoor aandacht.

De VVD dringt er bij G.S. op aan om een zo sober mogelijk natuurbeleid te voeren, dus geen ruimte te laten voor het opplussen van de complementaire doelen. In deze situatie moet de overheid de tering naar de nering zetten. Ook de PCL maakte een opmerking over de onduidelijkheid ten aanzien van de financiering van bv. SNL en GLB. De VVD vindt het belangrijk dat in deze richtinggevende nota inzicht wordt geboden in de toekomstige beschikbare financiële middelen; daar staat of valt alles mee. In de nota staat dat er meer aandacht moet zijn voor de functie van natuur door de Utrechtse burger. Echter, het gaat niet alleen om de Utrechters maar om alle gasten die Utrecht bezoeken. In de nota komt naar voren dat er op internationale doelen wordt ingezet terwijl het natuurbeleid 2.0 vooral van nationaal belang is. Hij vraagt hoe dit wordt bedoeld: waar wordt nu feitelijk op ingezet?

Naar aanleiding van de inspreker, merkt de heer Weierink op dat het Faunafonds een verantwoordelijkheid van de provincie wordt. De VVD vraagt G.S. nadrukkelijk te onderzoeken hoe het zit met toekomstige schades. Enerzijds is het beleid zoveel mogelijk natuur in Utrecht te ontwikkelen, anderzijds moet worden voorkomen dat er daardoor onevenredig veel schade zou gaan ontstaan. De KNJV stelde voor een commissie te vormen voor de toekomst van het natuurbeleid. Beter lijkt het de VVD om samen met deskundigen uit het veld, eventueel ook uit het buitenland, een ronde tafel gesprek aan te gaan, ook om de financieringsmogelijkheden van natuur door te nemen. Voorkomen moet worden dat de provincies het wiel opnieuw gaan uitvinden. Het is zaak dat er van goede voorbeelden wordt geleerd.

De heer Scherer vindt deze startnotitie goed leesbaar. De provincie moet zich vooral op beheer en onderhoud gaan richten en niet zozeer op de ontwikkeling. Het hanteren van de kijkrichtingen levert niet veel op. Zelfs de PCL vindt deze kijkrichtingen niet geschikt voor politieke keuzes. De PVV wil in de startnotitie graag ideeën opnemen om na te gaan of een fusie tussen alle natuurclubs tot de mogelijkheden behoort. Dat kan veel winst opleveren. Bij de prioriteitstelling ten aanzien van de inzet beschikbare middelen kiest de PVV direct voor de uitwerking van de zgn. slimme andere

aanpak. De PVV is van mening dat gestopt moet worden met het beleid ten aanzien van prioritaire gebieden. De rol van de provincie inzake natuurwaarden buiten de EHS zou een regierol moeten zijn. Het valt te betreuren dat het agrarisch natuurbeheer buiten de EHS de verantwoordelijkheid van het rijk is geworden. Dat is een vreemde zaak. De PVV vraagt G.S. via het IPO te onderzoeken of alles alsnog in één hand bij de provincie kan komen. Dat zou veel beter zijn. Overigens moet eerst worden afgewacht hoe het gemeenschappelijke landbouwbeleid gaat uitpakken voor de subsidiestromen.

Wat betreft het agrarisch natuurbeheer, merkt de heer Scherer op dat er in Wageningen een bijzonder hoogleraar is die zich met agrarisch natuurbeheer en landschapsbeheer bezighoudt, de heer Snoo. De heer Snoo heeft interessante ideeën over het beleid ten aanzien van het agrarisch natuurbeheer. Zijn pleidooi om natuurbeheer van langere contracten te voorzien, spreekt de PVV zeer aan.

Voorts constateert hij dat natuurbeleid 2.0 invulling gaat geven aan vijf thema's. Wat betreft de vervallen rijkstaken, vindt de PVV vooral RODS van belang met de rood voor groen mogelijkheden. Daarmee kunnen aanvullende middelen worden verkregen. Ook is het goed aandacht te besteden aan de opkomende stadslandbouw, niet zozeer voor de landbouwproductie, maar voor de biodiversiteit in de stad en voor de sociale interactie.

De heer Bekkers komt terug op het belang dat de PVV hecht aan goed natuurbeheer en onderhoud. Hij vraagt de PVV dat nader uit te leggen en aan te geven wat de PVV daar voor over heeft.

De heer Scherer meent dat de PVV daar net zoveel belang aan hecht als GroenLinks en de overige fracties in deze commissie. Dat belang wordt algemeen gedeeld. Onderkend moet worden dat de financiële middelen van de provincie relatief beperkt zijn. Beheer en onderhoud van bestaande natuur vindt de PVV van belang. Uiteraard moet daarbij "boter bij de vis" worden geleverd.

De heer De Heer geeft aan dat de lezers van dagblad Trouw een nieuwe term hebben verzonnen voor de EHS, nl. N3, het nationale natuur netwerk. Hij stelt voor in de provinciale plannen voortaan deze publieksvriendelijke term te gaan hanteren. Wellicht kan het ook in de nieuwe verkiezingsprogramma's terecht komen. Ook kunnen er alternatieve termen worden gezocht voor "beheerspakketten", "habitattype", "prioritaire gebieden" en al die andere lastige begrippen uit het ecologen jargon en de bestuurstaal. Die vertaalslag hoort ook bij natuurbeleid 2.0. In de discussies over het natuurbeleid gaat het over twee zaken die moeilijk uit elkaar zijn te houden, nl. de discussie over geld en de discussie over de inhoud. Hoe kan er met minder geld het meeste worden bereikt en welke doelen en prioriteiten heeft de provincie Utrecht? Wat hem betreft moet er eerst worden gestart met de inhoudelijke keuzes en pas daarna met de financiële keuzes. Nu gaat het vaak andersom. Als voorbeeld noemt hij agrarisch natuurbeheer (ANB) binnen en buiten de EHS. Voor het ANB binnen de EHS moet de provincie het geld bij elkaar sprokkelen maar voor het ANB buiten de EHS staat het rijk aan de lat. Die verdeling is het resultaat van een zwartepietenspel maar niet van weloverwogen inhoudelijke keuzes. Alles op alles moet worden gezet om het natuurbeleid niet te versnipperen over rijk en provincie.

Wat betreft de vier kijkrichtingen meent spreker dat de vliegbasis Soesterberg op alle vier manieren kan worden gezien. Met de inrichting die op stapel staat, wordt de natuur op alle vier de fronten verbeterd. Er hoeft dus niet tussen de vier kijkrichtingen te worden gekozen; die kunnen niet als basis voor politieke keuzes dienen maar kunnen wel bijdragen aan een balans tussen planet, profit en people.

De vier kijkrichtingen komen uit de koker van het Planbureau voor de Leefomgeving. De directeur van dit instituut liet in Trouw weten dat naast het ecologische belang van de natuur ook het culturele belang van de natuur moet worden benadrukt. Het gaat niet alleen over biodiversiteit maar ook over een mooi landschap. Juist dat laatste spreekt een groot publiek aan. De natuur moet als cultureel erfgoed worden beschouwd, analoog aan het monumentenbeleid. In de toekomst moet meer nadruk komen op termen als nationale parken of provinciale parken, aldus de directeur van het Planbureau

voor de Leefomgeving. In het verlengde daarvan pleit de ChristenUnie voor extra inzet ten aanzien van de nationale landschappen en de nationale parken. Het is vanzelfsprekend dat de provincie het weidevogelgeld vooral inzet in de meest kansrijke gebieden. Dat zou zo in het hele natuurbeleid moeten worden gedaan. Wanneer prioriteit wordt gegeven aan biodiversiteit, moet er prioriteit worden gegeven aan de Natura 2000 gebieden. Wanneer de natuur als cultureel erfgoed prioriteit moet krijgen, dan moet er prioriteit worden gegeven aan de nationale parken en de nationale en provinciale landschappen. Het rijk zou de natuurgelden niet over de 12 provincies moeten verdelen. Het rijk zou provincies met meer nationale parken en landschappen meer financiële armslag moeten geven. Dit zou het uitgangspunt moeten zijn van de discussie over het nieuwe Europese landbouwbeleid. De provincie zou zich meer met die discussie moeten bezighouden. De ChristenUnie sluit zich op dit punt aan bij het advies van de PCL. De provincie moet een samenhangende strategie formuleren voor de inzet van het GLB geld en voor de provinciale middelen; beide moeten elkaar aanvullen. De ChristenUnie sluit zich aan bij het pleidooi voor transparante financiering onder het motto “gelijke monniken, gelijke kappen”. Ook de ChristenUnie vindt dat er goed onderzoek moet worden gedaan naar flora en fauna. Ook steunt de heer De Heer de opmerkingen over gebiedsontwikkeling en een koppeling met het waterbeheer, gelet op de plannen van de Deltacommissie. Met een slimme aanpak kunnen de doelen voor het waterbeheer aan die voor het natuurbeheer worden gekoppeld, met name als het gaat om de ontwikkelingen langs de Hollandse IJssel. Er moet beslist geen kaasschaafmethode worden gehanteerd maar er moeten duidelijke prioriteiten worden gesteld. Voorts staat spreker op het standpunt dat de marketing veel beter kan. .

De heer Weierink vraagt hoe de ChristenUnie de financiering van het GLB ziet, binnen de eerste of de tweede peilers van het GLB? De heer De Heer antwoordt dat deze kwestie uitgebreid in de LEADER discussie aan de orde is geweest. Er kan veel meer gedaan worden via de andere peilers van het plattelandsontwikkelingsbeleid. Daar zit de provincie als regisseur aan tafel en zo'n aanpak levert een multiplier effect op. De heer Weierink plaatst bij dat laatste een vraagteken.

De heer V.d. Lagemaat meent dat het PCL-advies voor ieder wat wils had. Natuur is in Nederland uiteindelijk een veredelde vorm van cultuur. Het is zaak dat de beschermwaardige natuur wordt beschermd. De nota Grote Hoefdieren behoort correct uitgevoerd te worden. Dat hoort bij goed natuurbeheer. Hij pleit ervoor de inspraaknotitie van de KNJV op te nemen in de uiteindelijke nota. Het is zaak dat alles goed geregeld is, niet alleen de ontwikkeling van natuur maar ook het beheer van de natuur. Wanneer er niet goed wordt beheerd, dan wordt het in de ogen van de heer Vd.. Lagemaat “een puinhoop”. Zo zijn de maatregelen tegen de ganzenoverlast niet de uitkomst van provinciaal beleid maar van diverse verkeerde beslissingen in het verleden. Dat zal opgelost moeten worden. Spreker gaat vervolgens in op de aan P.S. gestelde vragen:

1. Eerst moet het Akkoord van Utrecht worden uitgevoerd; dat is naar het oordeel van de SGP de eerste prioriteit. De middelen die daarvoor ter beschikking worden gesteld, moeten er ook daadwerkelijk komen. Afspraak is afspraak, ook voor dat beleid.
2. De vraag over het stellen van prioriteiten hangt samen met de vraag hoe zwaar de EHS moet worden. Dat moet nog worden uitgediscussieerd. Er is nu nog geen inzicht in de eerste prioriteit binnen de EHS.
3. Wat betreft de vormen van financiering, wijst spreker op het feit dat de provincie diverse gronden buiten de EHS heeft aangekocht. Die moeten worden afgestoten en de inkomsten moeten worden gebruikt voor verbetering van de EHS. Natuurcompensatie mag alleen nog maar in de EHS worden toegestaan. De rol van de provincie bij natuurwaarden buiten de EHS moet terughoudend zijn.
4. Het is nog maar de vraag of de provincie invulling moet geven aan de taken die het rijk nu laat liggen. Het is niet de bedoeling het rijk daarvoor te belonen. Hij vindt dat het rijk dat zelf

moet opknappen en de kosten mogen niet voor rekening van de provincie komen. De provincie heeft daarvoor niet voldoende middelen.

De heer De Kruif vindt deze startnotitie interessant. Het is tijd keuzes te maken terwijl er minder geld is. Dat betekent dat er een hele andere situatie is ontstaan. Voor de provincie blijft vooral de keuze over hoe er met de inzet van middelen wordt omgegaan, enerzijds vanuit het decentralisatieakkoord en anderzijds uit de eigen middelen. Het CDA vindt wat betreft de prioriteitstelling dat eerst de internationale verplichtingen aan bod moeten komen. Het rijk staat aan de lat, daar waar het de verantwoordelijkheid betreft, maar provincies hebben wel een inspanningsverplichting. In ieder geval zal er ook provinciaal geld voor de internationale verplichtingen moeten worden ingezet.

De heer Boerkamp memoreert dat er in het decentralisatieakkoord is afgesproken dat er zekerheid is over de inzet van de provinciale middelen; er moet niet steeds nog meer bijkomen.

De heer De Kruif interpreteert het decentralisatieakkoord zo dat in ieder geval de middelen uit dat akkoord moeten worden ingezet. De provincie heeft ook een inspanningsverplichting om aan internationale verplichtingen te voldoen. Als het rijk op de vingers wordt getikt indien niet aan de verplichtingen wordt voldaan, dan komen de provincies er niet mee weg door te stellen dat ze er geen middelen voor hebben ingezet.

Mevrouw Blom vraagt of het rijk dat dan niet over zich zelf heeft afgeroepen, door te weinig middelen beschikbaar te stellen.

De heer De Kruif verduidelijkt dat hij niet opkomt voor het rijk. De stelling van mevrouw Blom is wel juist. Echter, hij vreest dat de provincies daarmee niet weggelaten.

Het is voorts van belang dat het Akkoord van Utrecht wordt uitgevoerd, in de optiek van het CDA is dit de tweede prioriteit. Het beheer blijft dan nog over. Het beheer is van groot belang en een absolute prioriteit. Ten aanzien van de groene contour wordt in de nota gesteld dat er planologische ruimte moet worden gegeven voor het toestaan van creatieve arrangementen. Het CDA juicht dat toe. Wel blijft er zorg over de mogelijkheid en wenselijkheid om na 2013 nog nieuwe gebieden onder de EHS te brengen. Dit is een belangrijk punt van aandacht. Het CDA vindt het voorts van groot belang dat SBB gelijk wordt behandeld met alle andere terreinbeheerders, ook wat betreft de verdeling van gelden. Het prioritaire gebiedenbeleid wordt benoemd. Met alle verplichtingen die er al liggen en met het Akkoord van Utrecht lijkt dat beleid minder van belang. Mogelijk kan het een stimulans zijn om in dat gebied volledige schadeloosstelling uit te betalen. Het is essentieel dat de provincie zich in het beheer opstelt als een betrouwbare overheid. Dat betekent dat zoveel mogelijk aan bestaande afspraken gestand wordt gedaan. Er wordt gezocht naar alternatieve beheersvormen en dat is bijzonder gewenst. Wat betreft de natuur buiten de EHS moet de provincie een beperkte rol hebben. Het zou goed geweest wanneer de provincie ook die taak had gekregen, echter, dan had de provincie in veel mindere mate aanspraak kunnen maken op GLB-gelden. De provincie zou in het beheer een regierol moeten hebben en zou kunnen zoeken naar maatwerkoplossingen. Tevens kan het stimuleren van financiering vanuit de samenleving bijdragen aan het minder afhankelijk maken van de uitvoering van het GLB. Voor het CDA is voorliggende nota een werkbaar stuk.

Mevrouw Blom deelt mede dat de PvdA dit een goede startnotitie vindt met de ambitie om er wat van te maken, zowel voor de biodiversiteit als voor de mensen in en buiten de provincie Utrecht. De natuur heeft duidelijk een economische waarde. De PvdA geeft prioriteit aan het afmaken van de EHS en aan de beleefbare natuur. De PvdA heeft altijd veel aandacht besteed aan de RODS zodat inwoners van het stedelijk gebied dichtbij huis in de natuur kunnen recreëren. Het was dan ook erg jammer dat het rijk daarvoor geen budget meer beschikbaar wilde stellen. Aankoop van gronden is nu financieel niet meer haalbaar. Dan kan er nog wel met slimme manieren gezorgd worden dat er dicht bij het stedelijk gebied goede en beleefbare natuur is. Het beheer is van groot belang. Aandacht moet er wel zijn voor de opmerkingen van onderzoekers, o.a. van professor de Snoo, over de

effectiviteit van agrarisch natuurbeheer. Daar moeten slagen in gemaakt worden wil dat een goede oplossing zijn. De bedoelingen zullen ongetwijfeld goed zijn maar de PvdA hecht eraan dat ook het agrarisch natuurbeheer effectief en resultaatgericht is. Ook op dit vlak gaat het om daden en niet om mooie woorden.

Er zijn rijkstaken vervallen maar de PvdA was blij met de opmerking dat het merk Nationaal Park belangrijk is en goed werkt en behouden kan blijven. Het Nationaal Park de Utrechtse Heuvelrug is ook meer dan alleen een merk. De Utrechtse Heuvelrug heeft de poorten aan de randen, dat is de beleefbare natuur, terwijl het behoud van de natuurwaarden zich vooral dieper in het gebied voordoet. Een en ander behoeft elkaar niet tegen te spreken.

De voorzitter constateert dat een reactie van G.S. niet nodig is, omdat het hier een startnotitie betreft. Naar aanleiding van de suggestie van de heer Weierink om een expert meeting te organiseren, zegt de voorzitter toe dat dit zal worden opgepakt. Suggesties daarvoor kunnen aan de griffie worden doorgegeven.

Gedeputeerde Krol laat weten dat hij de vele opmerkingen van de commissie zal meenemen. De consequenties van het Lenteakkoord en het veranderende kabinetsamenstelling na 12 september zullen leiden tot aanpassing van dit stuk. Mogelijk zal een en ander ook effect hebben op de termijn waarop het definitieve stuk komt.

11. Statenvoorstel Inpassingsplan Grebbelinie

De voorzitter constateert dat het hier om een sterstuk gaat, aangezien er over dit voorstel geen schriftelijke vragen zijn ingediend.

12. Statenbrief aanpassen rode contour Tull en 't Waal gemeente Houten

Over deze statenbrief zijn geen schriftelijke vragen ingediend. Derhalve constateert de voorzitter dat erover dit punt voldoende overleg heeft plaatsgevonden.

De heer Hoefnagels meent dat het gebruikelijk was om na een schriftelijke vragenronde in de commissie een hoorronde te houden. Nu is niet duidelijk of P.S. met deze statenbrief instemmen. De voorzitter antwoordt dat dit ook niet nodig is. Het gaat erom dat er voldoende overleg heeft plaatsgevonden.

Gedeputeerde Krol licht toe dat het hier gaat om een afwijking van de rode contour volgens de oude systematiek. Dit is een bevoegdheid van G.S. G.S. kunnen besluiten zonder dit met P.S. te bespreken. G.S. hebben ervoor gekozen P.S. te horen en zonodig vragen te beantwoorden. Dat is ook gebeurd. Vervolgens kunnen G.S. een besluit nemen. De systematiek in de nieuwe PRS zal anders zijn.

De heer Hoefnagels licht toe dat D66 geen vragen had. Wel zal D66 G.S. laten weten bezwaar te hebben tegen de wijze waarop deze rode contour wordt opgerekt.

De voorzitter constateert dat de overige fracties geen bezwaren hebben.

13. Statenvoorstel vaststelling Inpassingsplan Ruimte voor de Lek

De voorzitter constateert dat de commissie twee vragen heeft ingediend die schriftelijk afdoende zijn afgehandeld.

De heer Bekkers memoreert dat de gedeputeerde, naar aanleiding van de inspreker over het Eiland Ossenwaard, heeft toegezegd een verduidelikend memo naar P.S. te zenden. Wat GroenLinks betreft is het hier een sterstuk, tenzij de toelichting niet afdoende is.

Gehoord de discussie, constateert de voorzitter dat het hier om een sterstuk gaat, tenzij statenleden op grond van het verduidelijkend memo van de gedeputeerde daar anders over gaan denken. Zij zullen dat dan tijdig en duidelijk aangeven.

14. Rapport audit Nieuwe Hollandse Waterlinie in het kader van artikel 217a van de provinciewet

Ter kennisname.

15. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.